

Svētki Skangalē

Mazpilsētas komēdija 4 cēlienos

Personas:

Pēteris Dalbiņš, tirgotājs, labdarības biedrības priekšnieks.
Dalbiņa kundze.
Lilija, viņu meita.
Šķirmunts, tvaika dzirnavnieks.
Irma, viņa meita.
Fricis Godiņš, teoloģijas kandidāts.
Oskars Kosa, gleznotājs.
Pulvers, mežkungs.
Baucis, aptieķnieks.
Sveiklīts, skolotājs, biedrības koŗa dirigents.
Dr. Kamelbergs, ārsts.
Žuka, „Migas Lavīzes“ priekšstāvis.
Spriguls, „Dzimtās Zemes“ priekšstāvis.
Dambis, „Dzimtā Vēŗa“ priekšstāvis.
Spole, skatuves meistars biedrībā.
Bituks, viņa palīgs.
Rideriene, garderobes turētāja biedrībā.
Bumbiers, vecs vīrs, apkalpotājs pie Dalbiņiem.
Dvorņiciene pie Dalbiņiem.
Edžiņš, viņas dēls.
Anna, kalpone pie Dalbiņiem.
Zāmelis, mūzikas orķestra vadītājs un raga pūtējs.

Notiek Latvijā, jaunākā laikā.
(Skangalē).

Otrais cēliens notiek divas nedēļas pēc pirmā, trešais — nedēļu pēc otrā, un ceturtais — dažas stundas pēc trešā.

Pirmais cēliens

Dārziņš pie Dalbiņa mājas. Vidū — lielāks koks, zem tā — apaļš koka galds ar pītiem krēsliem. Puķu dobes. Pa labi, stūrī, — neliela lapenīte; pa kreisi stiepjas sēta ar vārtiņiem, aiz sētas — iela

Vasaras priekšpusdiena

Pirmais skats

Lilija, Irma.

Lilija sēž šūpuļa krēslā un šūpodamās lasa kādas avīžu papīrā ietītas drukātas lapas; uz galda otra grāmata, sarkanos vākos.

Irma atver vārtiņus un ienāk dārziņā; Lilija satrūkstas, pabāž to, ko lasījusi, zem priekšauta un paķer no galda otru grāmatu.

Irma: Labrīt, Lilit!...

Lilija uzlec no krēsla, iet viņai pretim: Ā, tu, Irma!... Tas ir labi... (Sasveicinās.) Bet es satrūkos: domāju, ka mamma nāk no tirgus...

Irma smaida: Satrūkies?... Kas tad tev par bailēm no mammaš?...

Lilija: Lasiju, mīlīt, lasiju...

Irma paņem grāmatu viņai no rokas: „Unterhaltungsbücher der Hausfrau“... Nr. 4... „Vertauschte Seelen... Roman in vier Teilen... Vai tad to nav brīv lasīt?...

Lilija: Ak, nē!... Tas jau tiek piegādāts pudiem!... Bet, lūk, šitais neiet caur mūsu mājas cenzūru cauri... (Paceļ priekšautu, izņem no apakšas avižu papīrā ietītās lapas.) Es, mīlīt, vakar nopirku to slaveno Ivandes Kaijas „Iedzimto grēku“...

Iрма: Kur tad tu to dabūji?...

Lilija: Ir, ir jau pie Kauliņa bodē... Logā lai izlikts...

Iрма: Domā tā slepus izlasīt?...

Lilija: Nē, man jau bija pavisam cits projekts: nopirku un domāju, ka iešu pie tevis un tad mēs kopā lasīsim, tev jau nav tik stingra tā uzraudzība... Bet — piedod — nevarēju nociesties un iesāku viena pati!... Un iedomājies: man tā smukā grāmata bija jāizārda, jo viņa neganti bieza un mūsu „cenzūrai“ viegli tādu ieraudzīt... (Paceļ priekšautu). Vai tu domā, ka es esmu muļķe?... Lūk, šē, zem priekšauta man ierikota speciāla glabātuve priekš aizliegtiem rakstiem, — kabatas veidā!... Kad nāk mamma, tad man tas vācu sirupverķis rokā un šitā, — švīkš! — zem priekšauta!... Nepiekrit?...

Iрма: Ak, nē... tas jau ļoti asprātīgi!... Bet vai tad tas „Iedzimtais grēks“ tevi tā interesē?...

Lilija: Bries—mīgi!... Pagājušo sestdien tā Ivande Kaija bija „Rīgas Avīzē“ briesmīgi izlamāta un tāpēc vien jau var domāt, ka tam romānam vajag būt interesantam!... Lasīsim kopā, ko?... Jā?...

Iрма: Nu, labi, labi... man nekas nav pretim, tikai... tu jau zini, ka dažā ziņā mums uzskati nesakrīt...

Lilija: Nu, tas jau labi!... Tad — pastrīdēsimies. (Smejas.) Izplūksimies, ko?... Es sen neesmu ne ar vienu tā no sirds strīdējusies!...

Iрма smaida: Tad laikam tavš kandidāts Godiņš sen nav pie jums bijis?...

Lilija: Mans kandidāts Godiņš?... Kā tu saki: mans kandidāts Godiņš!... Kas viņš par manu kandidātu!... No manis viņam nepieder ne tik daudz, cik melns aiz naga!...

Iрма: Saki tu man!...

Lilija: Nē, patiesi, Irma!... Tu nedrīksti man neticēt: man ar to cilvēku nav it nekā kopīga!...

Irma: Un tu vari kategoriski apgalvot, ka nebūsi nākošā mācītāja cienmāte?...

Lilija errīgi: Ei tu... ar savu mācītāja cienmāti!... Ak, Irma, kā es to cilvēku nevaru ieredzēt, kā es viņu nevaru ieredzēt!... Bet lai viņam svētība!... Saki man labāk, kā pašlaik stāv ar taviem sirdskambarīšiem?

Irma nosarkst: Lai paliek, Lilīt!...

Lilija: Nē, nepaliks vis!... Atceries mūsu norunu: es tev visu stāstu, tad tev arī man viss jāstāsta!... Tā tad: nav vēl nekas virzījies uz priekšu? Nu, saki tak!...

Irma kautrīgi: Nē... es viņu satieku katru dienu... Viņš arvien smaida... Un tā — vairāk nekas...

Lilija: Tas iet par daudz gausi!... Nē, tu man viņu parādi, katrā ziņā parādi!... Kurā laikā viņš mēdz būt alejā?...

Irma: Tā ap četriem pēcpusdienā...

Lilija: Nu, tā tad: darīts!... Rīt četros es būšu pie tevis un tad mēs iesim uz aleju!... Man viņš katrā ziņā jāredz!... Gan es jūs savedīšu kopā!...

Irma atraidoši: Bet ko tu runā!...

Lilija: Nobijies, ko?... Tāda tu man esi!... Slepemilētāja!... Haha!... Nē, es esmu nopietni nodomājusi ņemt tavā liktenī dalību!... Tā tad — tev nav nekā jauna?... (Atlaižas šūpuļa krēslā,) Bet man gan ir kaut kas jauns!...

Irma apsēžas uz krēsla. Nu?...

Lilija: Es vakar, no koņa mēģinājuma nākot, redzēju vienu tādu... puisī...

Irma: Fui, kā tu saki: puisī!...

Lilija: Nu, kā tad lai es viņu saucu?... Par jaunkungu?... Bet tas tak skan tik smieklīgi!... Es redzēju vienu tādu puisī, ka... ka... uzreiz iemilējos!...

Irma: Bet, Lilīt... kā nu tā... kā nu tā var runāt!...

Lilija: Kāpēc tad tā nevar runāt?

Irma: Man nepatīk, ka tu arvien ar nopietnām lietām dzen jokus!...

Lilija: Kā tā: jokus?...

Irma: Tu saki: uzreiz iemīlējos...

Lilija: Nu, jā... Nudien!... Vai tad tu domā, ka nevar tā uzreiz iemīlēties?... (Nopietni.) Man tas nav pirmo reizi...

Irma: Nu, redzi nu... Tu pati atzīsties...

Lilija: Ka esmu vieglprātīga?... Nebūt nē!... Zini, ja es kādu vīrieti kādreiz no tiesas iemīlēšu, tad milēšu zobus sakodusi!... Jā, jā!... Es, Irmiņ, nebūt neesmu vieglprātīga!... Man tikai nepatīk, ka tu visas lietas ņem tik briesmīgi svinīgi... ka tu bez sava gala sarksti un kauņies... It kā visa tā būšana būtu kāds grēks!... It kā sievietē nemaz nedrīkstētu vīrieti... teiksim, iekārot!... Nu, redzi, tu jau sarksti no viena paša šī vārda!... Jā, bet saki, lūdzu, kas tad tur sevišķs... ja jau mēs, sievietes, un vīrieši esam viens priekš otra radīti!... Un... un... kad sieviete bez vīrieša nekas nav... Man patīk, kā Ivande Kaija saka...

Irma iztrūkstas: Tss!... Laikam tava mamma!...

Lilija pēkšņi maina balsi un sāk jūsmīgi stāstīt: Ak, kad tu zinātu, Irma, cik vakar koŗa mēģinājumā bija interesanti!... kā mēs dziedājām!... Un kā Sveiklīts diriģēja!... Lieliski!... (Pagriežas, kā agrāk.) Nav jau nevienas mammas!... Nu, tad es tev varu gan teikt, ka tas ir kaut kas ārkārtīgi smieklīgs, šie koŗa mēģinājumi!... Memmes meitiņas no visas Skangales, — kā izlasītas!... Un pīkst tā, ka ausis jātura cieti!... Un tad tādi puisēļi, tādi dumji zeņķi, — arī kā uz sacensību izmeklēti!... Un trešā šķira: piemēram, mežkungs Pulvers ar savu rupjo balsi un zobārsts Baucis ar savu sīko tenorīti!... Un vēl, un vēl citi līdzīgi, — ar sarkaniem un ziliem deguniem!... Man tā noriebas, ka es laikam vairs neiešu dziedāt!...

Irma: Nu, ja jā, Lilit... tas jau viss, varbūt, ir taisnība, bet man nepatīk, ka tu tā uzsver, ka tu tā zoboļies!...

Lilija: Bet, mīlais bērns!...

Irma: Es nezinu... Tie tak visi ir mūsu ļaudis...

Lilija: Mūsu ļaudis?... Vai zini, tu runā šodien traki jocīgi...

Irma: Jā... mēs tak gribam reprezentēties.

Lilija: Mēs gribam reprezentēties?... Es nē!... Ja tā vien reprezentēties, tad nav vērts!... Tā ir blamāža, es tev saku!... Bet lai paliek arī šitā lieta!... Es tev tak nepaguvu izstāstīt par to puisī... (Smejas.) tas ir par to jaunkungu!... Bet nu, briesmīgi interesants!... Mēs ar Olgu nācām no mēģinājuma: viņa mani pavadīja — uzreiz nāk viņš mums pretim... No tāienes — nekas, bet kad pienāca tuvāk, es izsaucos: Au—u!... Jā, jā!... Un tad atkal es pavadīju Olgu, un, — viņš atkal nāk pretim! man liekas, tas bija ar nodomu!... Un... un... un es ar interesi gaidu, kas notiks tālāk: kur es dzīvoju, to viņš redzēja!...

Irma: Tā tad: viņš tev sekoja?...

Lilija: Nē... tas ir... es nācu un viņš...

Irma: Bet tas tak ir par daudz uzbāzīgi!...

Lilija: Atkal jau: uzbāzīgi!... Jā, kas tur uzbāzīgs, ka viņam iznāca iet pa to pašu ceļu, kur man... Miļā Irma, es tev saku: ja tu nebūtu tik pārāk, nu, kā es sacīju — svinīga... tad tev tas tavs... nu tas tavs sapņu tēls jau sen būtu rokā!...

Irma kā aizskārta: Bet, Lilij, es tak tev nemaz neesmu sacījusi, ka es viņu gribu dabūt rokā!...

Lilija: Jā, ko tad? Sēdēt mēnesnīcā, un sērot: „Ak, cik tas būtu labi, ja viņš būtu šē!“... „Ak, kur tu esi, bālais jauneklī?“...

Irma: Lilij, tu zobojies par mani!...

Lilija: Ak, nebūt nē!... (Satver viņas roku.) Nebūt nē, mīlīt!... Es tikai tā: līdzībā!... Varbūt, ka tas ir savā ziņā jauki, bet manā dabā tas nav!... Man tas izliekas garlaicīgi! Man gribas tā, lai sprikst un sprēgā!... Lūk, Ivande Kaija saka...

Irma: Tss... Nu laikam gan nāk...

Lilija atkal pārgroza balsi: Un tad dirigents Sveiklīts turēja runu! Ak, kas tā bija par runu!... Viņš pacēla takts zizli gaisā un teica: „Mani mīļie dziedātāji

un dziedātājas!... Ozoldēli un liepu meitas!... Lai dziesmas
plūst no pilnas krūts!“...

(Dalbiņa kundze ar Annu ienāk; Anna nes lielu kurvi ar
sagnēm un gaļu)

II skats

Lilija, Irma, Dalbiņa kundze, Anna.

Dalbiņa kundze: Ach, labrīt, Šķirmunta jaun-
kundze!... Tas ir labi, tas ir labi...

Irma: Labrīt, kundze!...

Dalbiņa kundze: Lilite jums laikam stāsta
par vakardienas koņa mēģinājumu! Ak, viņa jau ir tā sa-
jūsmināta!... Es ar' biju iegājusi uz britiņu biedrībā...
Un ir ar' smuki: visas smukākās Skangales jaunkundzes
kopā... tik jūs trūka, Irmiņ!... Nu, kāpēc jūs neejat dzie-
dāt, ko?... Ann', nesiet to kurvi iekšā!...

Irma: Man, kundze, nav balss!...

Dalbiņa kundze: Ak, ko jūs sakiet!... Tāda
bagāta tēva meitai nebūs balss!... Nu, patriecaties, bērni,
patriecaties!... Jūs tak ienāksit ar' iekšā, Irmiņ?...

Irma: Nē, kundze, es tikai uz britiņu pienācu...

Dalbiņa kundze: Nu, saki viens cilvēks!... Nu,
tad pasveiciniet savu papiņu!... Kur tas laiks, ka viņš
nav bijis pie mūsu papiņa uz šacha partiju!... (Paloka ar
galvu un ieiet iekšā, Annai nopakaļ.)

III skats

Lilija, Irma, Kosa.

Lilija: Tā nu es tev laikam nedabūšu izstāstīt, ko
Ivande Kaija saka...

Irma pasmaida: Nu, ko tad viņa saka tik intere-
santu?...

Lilija: Viņa saka... (Pēkšņi): Skaties, skaties; viņš!...

Irma nesaprot: Jā, ko tad viņa ar tādu teicienu domā?...

Lilija: Ak, nē jau: to nesaka Ivande Kaija, to saku es!... (Pieceļas no šūpuļa krēsla.) Skaties, skaties!... Ielas otrā pusē!... Vai tu redzi?...

Irma: Jā, tur ir gan kāds vīrietis!...

Lilija: Tas ir viņš... viņš!... Irma, viņš skatās pāri, Nu viņš nāk pāri: viņš mani ieraudzījis!... Viņš pienāk pie sētas!... Jā, tas ir tas pats!...

Irma ieinteresēta: Jā, tas ir viņš!...

Lilija pārsteigta: Kā?... Tu arī viņu pazīsti?...

Irma saprot uzreiz stāvokli, mazliet apmulst: Nē... nē... lai ir... es domāju, — kad tu tā saki!...

Lilija: Viņš nāk iekšā!... Tas tak ir traki!... Kur mēs spruksim?...

Irma arī uztraukta: Es nesaprotu... ko tas nozīmē... tas tak ir nepieklājīgi!... (Grib doties prom, bet nevar nekurp aizskriet, jo Kosa tai brīdī ienāk dārziņā.)

Lilija tomēr paliek uz vietas, bet arī ir mazliet trūkusies; viņa met Kosam ar roku, lai viņš iet projām.

Kosa pavisam izbrīnījies no tādas izturēšanās un pārsteigts, noņem cepuri: Atvainojiet...

Lilija čukstoši: Ak, ejiet, ejiet!...

Kosa: Atvainojiet...

Lilija: Cilvēks, tā tak nevar!...

Kosa: Atvainojiet, cienītā jaunkundze...

Irma arī saņēmusi dūšu: Mans kungs, tas ir nepieklājīgi!...

Kosa: Atvainojiet, manas dāmas, vai šī ir Dalbiņa kunga māja?...

Lilija: Jā, jā!... Bet iedomājiet: mamma... mamma ir mājā!...

Kosa: Atvainojiet, jaunkundz', es vēlētos runāt ar Dalbiņa kungu...

Lilija pārsteigta: A—ar Dalbiņa kungu?... A—ar pašu Dalbiņa kungu?...

K o s a: Jā, cienītā jaunkundz ... Es nesaprotu... Vai tad es izskatos pēc tāda, kas nevarētu runāt ar Dalbiņa kungu?...

I r m a apmulsusi: Ak, nē!... Jā... Papus pašlaik nav mājās...

K o s a: Nu, tad es pienākšu drusku vēlāk!... (Paceļ cepuri un grib iet).

IV s k a t s

Lilija, Kosa, Dalbiņa kundze.

D a l b i ņ a k u n d z e iznāk, stingri: Kas tur ir?... Ko tas kungs vēlas?... Ko viņš grib?...

L i l i j a nosarkusi: Tas kungs vēlas runāt ar papu!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Ar papu?... Ko jūs vēlaties no papus?... ko jūs vēlaties no mana vīra?...

K o s a: Mans vārds ir Kosa... gleznotājs...

D a l b i ņ a k u n d z e: Nu, un tad?...

K o s a: Dalbiņa kungs mani lūdza šodien ap vienpadsmitiem pienākt...

D a l b i ņ a k u n d z e ar uzvaru: Ak tā!... Viņš jums lika pienākt?... Vai tad pulkstens jau ir vienpadsmit?....

K o s a: Jā. Pašlaik pat ceturksnīs pāri.

D a l b i ņ a k u n d z e: Nu, tad viņš būs kaut kur aizķēries!... Pienāciet vēlāk...

K o s a: Atvainojiet, cienītā kundze... mans laiks ir ļoti aprobežots... Ja Dalbiņa kungu nebūtu cerība šodien mājā sagaidīt, tad es varētu pienākt rīt...

D a l b i ņ a k u n d z e: Kā?... Nebūtu cerība mājā sagaidīt?... Klausaities, — mans vīrs pa traktieriem apkārt nestaigā!...

K o s a: Es tā nedomāju, cienītā kundze...

Dalbiņa kundze zobgalīgi: Nu, ja jums jūsu laiks tik dārgs, tad pienāciet ap pusvieniem. Tad viņš katrā ziņā būs mājā, jo divpadsmitos viņam te viena biedrības sēde...

Kosa: Es mēģināšu pienākt, cienītā kundze!... (Paceļ cepuri.) Uz redzēšanos!... (Iziet.)

Lilija: Uz redzēšanos!...

Dalbiņa kundze Kosam: Klausāties... Vai jūs tas dekorāciju pindzelmans?...

Kosa galanti, bet ar uzsvaru: Es esmu gleznotājs, cienītā kundze!... (Paceļ cepuri un viegliem soļiem iziet.)

Dalbiņa kundze: Nu, tu paskat'... Kas tam par valodu!... Tas jau lepns kā prezidente!... (Lilijai.) Un ko tu piesarkusi kā biete!... Ir gan, it kā kad nebūtu vīrieša cilvēka redzējusi!... Tas nu gan nav no tādiem, kurū priekšā tev jāsarst!... Kur tad tā Irma palika?... Tā ar' ieskrēja kā sadegusi iekšā... Esiet jūs gan!... Kas tie par meitiešiem tagad, kas... nemaz nevar saprast!... (Iet iekšā; Irmai, kas pašlaik nāk ārā, smiedamās.) Nu, tas zvērs ir projām, Irmiņ!... Eita vien droši!... (Ieiet.)

V s k a t s

Lilija, Irma.

Lilija Irmai: Tā bija gan blamāža!... Fui!... Kā tā var izgāzties!... Irma, nu ko tu saki?...

Irma pavīsam nelaimīga: Jā, kā tad es to varēju iedomāties, ka viņš... Tu tak tā stāstīji par viņu... Es dabūju tādu iespaidu, ka no viņa visu var sagaidīt...

Lilija smejas: Hahaha!... Un es viņam māju ar roku un saku: „Ak, ejiet, ejiet!“ Un tad: „Mamma tak ir mājā!“

Irma: Es nezinu... ko nu viņš par mums domās!...

Lilija: Ak, ko!... To lietu vajaga ņemt no komiskās puses!... Nav jau nemaz tik traki!... Arī viņš droši vien netiek skaidrībā, ko viss tas nozīmēja... Nu-

dien, viņš arī bija apjucis!... Un iedomājies: viņš tak ir mākslinieks...

Irma: Tā?...

Lilija: Nu, jā, mākslinieks!... Gleznotājs!... Viņš nācis pie papus laikam dekorāciju lietā!... Bet cik viņš smalks!... Irma, nūdien, es tev būšu pirmīt melojusi: es laikam vakar vis neiemilējos viņā...

Irma pasmaida: Tu domā?...

Lilija: Jā, jo divreiz tak nevar iemilēties vienā un tai pašā cilvēkā... Tas, ko es patlaban sajūtu, laikam gan būs tā istā iemilēšanās un vakar būs bijusi tikai uvertūra...

Irma sērīgi: Tā?...

Lilija: Bet kas tad tev kaiš, mīlīt?... Tu jau nesaki nekā cita, kā „tā?“ un „tu domā?“ Vai tad tev viss tas joks tā ķēries pie sirds?...

Irma spēlē: Ak, nē... ko nu!...

Lilija: Vai zini, tas ir nospriests un parakstīts: to es dabūšu rokā!... Ja viņš vēl nav mani iemilējis, tad tas notiks, kaut tur ar' velns par mazu puīku paliek!... (Lēkā.) Būs, būs, būs!... Irmiņ, būs!...

Irma: Atvaino, Lilij, man tagad jāiet...

Lilija: Jau?... Bet pasēdi tak vēl...

Irma: Ak, nē... nē... Man vairāk nav vaļas... Uz redzēšanos!...

Lilija: Tas tak ir jocīgi?... Tu izskaties tāda nosērojusies!... Kas tad tev lēcies?... (Skatās uz viņu, iesit sev pa pieri.) Klausies!... Es pirmīt uztraukumā nemaz neapķēru... Kad es saucu: „Viņš, viņš!“ tu tak uzbudināta man piebalsoji... Klausies, Irma: nu es saprotu!... Tas mans viņš ir arī tavš viņš!... Jā, jā!... Neliedzies!... Tas ir tas pats, kurū tu ik dienas pulksten četros satiec alejā!... (Nopietni norūpējusies.) Ko nu, Irma?...

Irma pūlas spēlēt: Nē... nē... tu maldies!...

Lilija: Irmiņ, tas ir skaidrs kā diena!... Tas tak ir traki: mēs abas konkurentes!...

Irma paspiež viņai roku un steidzīgiem soļiem dodas no dārza ārā.

Lilija steidzas viņai pakal: Bet Irmiņ... Kur tad tu?... Tak pagaidi... parunāsim...

I r m a aizsteigdamās: Nenāc... nenāc!... citu reiz... citu reiz!... (Izskrien uz ielas.)

Lilija smagi nosēžas uz krēsla: Tas tak ir traki!... Pavisam traki!... Kas to būtu domājis!...

VI s k a t s

Lilija, Bumbiers.

Lilija: E!... Gan būs labi! Gan mēs iztīksim!... Dalīsim uz pusēm, ja ne citādi, haha!...

B u m b i e r s ienāk ar lejkannu rokā: Ar ko tad jaunkundze, sacīt, amizējas... Hehē!... Viena pati... Jā- aplej, sacīt, puķes... Tagad saule tā cepina, sacīt, ka jā- aplej divreiz dienā... Tas ir tāds savāds laiks tagad, jaunkundze: nei pavasars, nei vasara... Tas ir tāds traks laiks, jaunkundze... šīnī laikā, sacīt... hehē... tā vismazākā mu- šīņa paliek dulla... Tas ir, sacīt, tas ziedu laiks, jaunkundze...

Lilija: Haha!... Tas bija smuki: šai laikā tā vis- mazākā mušīņa paliek dulla!... Jūs esiet it asprātīgs, Bumbier!...

B u m b i e r s: O, jaunkundze, te vēl, sacīt, nekas!... Te vēl, gluži nekas... Bet tur dienvidos, dienvidos, sacīt, kad tās akācijās sāk ziedēt... es jums saku, tad staigā visi, sacīt, kā salda vīna pilni... Un kas tur grēka, sacīt, bet kas ar' laimes, jaunkundz!... (Lej puķes.)

Lilija: Tad jūs dienvidos ar' esiet bijuši, Bum- bier'?

B u m b i e r s: Aī, kur es neesmu, sacīt, bijis, jaun- kundze!... Esmu bijis ij Krimā, ij Kaukazijā!... I citās, sacīt, rijās ar' vēl, jaunkundze!... (Savādi iesmejas.) Mans mūžs ir raibs, sacīt, kā dzeņa vēders, jaunkundze!... Bet tas tas mazākais... No mana mūža vairs, sacīt, nevar lie- tas koku taisīt!... Bet jaunkundze, es saku, tas ziedu laiks,

sacīt, tas ir viens traks laiks... Hē, re, kā viena narcisite, sacīt, noliekusies!... Hē, es saku, traks ir tas ziedu laiks, bet, ai, sacīt, cilk jauks... un ja cilvēkam, es saku, sava galva ir uz pleciem, tad tie ziedi, sacīt, ar' viņu ellē neiegrūdīs, — paņems viņš savu tiesu, sacīt, un būs laimīgs... (Pieiet pie galda.) E, kas par smuku, sacīt, grāmatu, jaunkundze!... Nez', vai to nevarētu dabūt palasīt?...

Lilija: Tā grāmata jau vāciski, Bumbier'.

Bumbiers: Vāciski?... Nu, lai viņa, sacīt, būtu ar' vāciski!... Es jau māku, sacīt, ar' vāciski!...

Lilija: Jūs mākiēt vāciski, Bumbier'?...

Bumbiers: Jā, kas tad tur, sacīt, par brīnumu, jaunkundze... Ja es teiktu, ka māku, sacīt, spāniski, vai portugāļiski, tad varbūt, sacīt, varētu pabrinīties, jaunkundze... Bet vāciski... he, he... Kādas gan valodas, sacīt, nav dzirdētas tai raibā mūžā, jaunkundze... Tai pašā Kaukazijā... sacīt...

Lilija: Ko tad jūs darijāt Kaukazijā, Bumbier'?...

Bumbiers pēkšņi errīgi, pavisam sīvi: Maīsus nesu, jaunkundze!... Malku, sacīt, skaldīju, — jā!... Malku nesu, sacīt, un malku skaldīju!... (Atkal laipni.) Vai tad varu, sacīt, paņemt to grāmatīņu?...

Lilija: Variet, variet!... Lasiet veseli!...

Bumbiers: Paldies, jaunkundze, paldies!... (Iet, tad apgriežas.) Tā tad biedrībā, sacīt, lieli svētķi gaidāmi, ko, jaunkundze?... Lieli svētķi?...

Lilija: Jā, divdesmit piecu gadu pastāvēšanas svētķi...

Bumbiers: Uhū!... Divdesmit pieci gadi!... Tas, sacīt, liels laiks, jaunkundze..., uhū, liels laiks!... Un jūsu papiņš, sacīt, ir tās biedrības priekšnieks, ko?...

Lilija: Jā, papiņš ir priekšnieks!...

Bumbiers: Un jūs, sacīt, ejiet korī dziedāt, ko, jaunkundze?... Uz jubileju, ko?... Hehe!... „Dievs dod tautas darbiniekiem, sacīt, sirmu mūžu nodzīvot!“... Hehe!... Redziet, es ar', sacīt, māku dziesmas... Es ar' kādreiz korī dziedāju, jaunkundze... (Pēkšņi strupī.) Māl-

derzeļļu kori!... (Kā agrāk.) Un tejaterī, sacīt, lai spēlē biedrībā, ko?... Hehe!...

Lilija smejas: Par ko visu jūs ar' neinteresējaties, Bumbier!...

Bumbiers pavīsam zemīgi, spēlē nobijušos: Nemiet ļaunā, jaunkundze... lūdzu..., sacīt, es jau tikai tāpat... Varbūt es nedrīkstu to grāmatiņu... to?... (Izvelk grāmatu, grib atdot Lilijai.)

Lilija: Ak, nē, nē, — nemiet vien!... Lasiet veseli, — man tas neiet pie sirds!...

Bumbiers: Paldies... hehe... paldies... sacīt, (Iet.)

Dalbiņa kundze skaļi sauc no mājas: Bumbier'!... Bumbier'!...

Bumbiers: Eju, eju, kundzīt... eju... hehe!... (Ieiet, ar lejkanu mājā.)

Lilija apsēžas krēslā, uzmanīgi izvelk grāmatu no priekšauta, izplēš „Rīgas Avīzes“ lapu, kurā viņa ietīta un izliekas, ka lasītu „Rīgas Avīzi“.

Godiņš ienāk pa dārza vārtiņiem.

VII skats

Lilija, Godiņš

Godiņš: Labrīt, Lilijas jaunkundz!...

Lilija pazīst viņu pēc balss, vienaldzīgi: Labrīt!...

Godiņš sniedz viņai roku: Avīzi lasiet, Lilijas jaunkundz?... Par politiku interesējaties?...

Lilija nepacietīgi: Jā, kāpēc gan lai es nevarētu interesēties par politiku?...

Godiņš: Ak, nē... es to nebūt nesaku... ja šī politika tiek sniegta pienācīgā apgaismojumā, — man nav nekā pretim... Es redzu, jūs lasiet godīgu avīzi, — man nav nekā pretim... Es tikai gribēju vaicāt, vai jūs esiet arī izlasījuši to grāmatu, kuru es jums iedevu: „Kristīgas sievietes pirmie uzdevumi“?

Lilija: Nē, to es neesmu izlasījusi!...

Godiņš: Jums nav atlicis vaļas viņā ieskatīties?

Lilija: Nē, ieskatījos gan, bet netiku lasījusi.

Godiņš: Tas ir savādi!... Vai es drīkstu vaicāt: kāpēc?...

Lilija strupi: Garlaicīgs gabals!...

Godiņš: Jūs sakiet: garlaicīgs gabals?... Es to nevaru saprast: jūs tak taisāties ieiet dzīvē, tā sacīt, istajā dzīvē, jo tas, kas līdz šim bijis, var sacīt, ir bijis kā kāda šupļa dziesma... Jūs taisāties ieiet dzīvē, bet tad, man šķiet, vajag būt arī sagatavotam...

Lilija: Kā jūs ziniet?... Varbūt, ka es gatavojos!...

Godiņš: Bet kā, Lilijas jaunkundz', bet kā?... Romāni, man šķiet, nav tas stiprais pamats, kuņš...

Lilija: Vai nu tie ir romāni, vai kas, — tas tak jums varētu būt vienalga?... Es esmu skolas gadiem pāri... man tak reiz gribas tikt no tiem skolotājiem vaļā!... Un uzreiz — atkal viens!... Sakiet, uz kāda pamata jūs man pēdējā laikā tos sprediķus lasiet?...

Godiņš izbrīnījies: Bet, Lilijas jaunkundz'... es tak domāju... jūsu papiņš tak mani lūdza... jūsu papiņš mani nopietni lūdza...

Lilija: Nu, redziet nu, pa kādiem ceļiem jūs stāigājiet, kandidāta kungs!... Būtu jūs labāk parunājuši papriekšu ar meitiņu un tad ar papiņu, bet jūs ņemiet to lietu no otra gala!...

Godiņš: Lilijas jaunkundz'... es nesaprotu... jūs tā izsakāties...

Lilija: Jā, vai tad es neizsakos pietiekoši skaidri?... Vajag vēl skaidrāki?... Nu, tad labi, es runāšu vēl skaidrāki!... Kandidāta kungs, tādā ceļā jūs mani par mācītāja cienmāti nepataisīsit!...

Godiņš pavisam no slāedēm izsists: Bet, jaunkundz'!...

Lilija: Nē, nē, — ar bībeles stāstiem mūsu laikos vairs nevar sirdis iekarot!... To dara pavisam citādi!... (Uzlec.) Klausāties, kandidāta kungs, — iesim skrieties!...

Godiņš mēģina smaidīt: Bet Lilijas jaunkundz', jums reizēm ir iedomas...

Lilija: Nenāksiet?... Jums tak ir brīv?... Jūs tak vēl neesiet mācītājs, bet tikai kandidāts! Nu, klausāties, nometiet jelreiz savu svinīgumu un nopietnību!... Iesim skrieties!...

Godiņš: Bet, jaunkundz, jūsu dārzs ir, tā sacīt, pašā ielas malā...

Lilija: Un tas var kaitēt jūsu reputācijai!... Haha!... Esiet jūs gan bailīgs, kandidāta kungs!... Nu, kā jūs ceriet sievu dabūt!... Haha!... (Iesit viņam viegli pa roku.) Namiņš deg!... Haha!... (Paskrienas, tad apstājas.) Ķersiet, vai neķersiet?... Pat tik daudz pūļu jūs negribiet pielikt, lai sievu dabūtu!...

Godiņš nezin, ko darīt, pieceļas, paspeļ pāris soļus un tad komiski dodas viņai pakal.

Lilija skrej pa dārziņu smiedamās: Hohoho!... Hohoho!... Nekā nebūs!... Nekā nebūs!...

Godiņš iekaisis, par vari grib viņu noķert, bet viņa neveiklības dēļ tas viņam neizdodas: Klausāties, Lilijas jaunkundz, tas tak ir netaisni no jums, ka jūs tā...

Lilija dziedādama skrej: Hohoho!... Hohoho!... Godiņš sievas nedabūs...

VIII skats

Lilija, Godiņš, Dalbiņa kundze, Dalbiņš, Pulvers, Anna

Dalbiņa kundze parādās mājas durvīs, skatās smaidīdama: Kandidāta kungs!... Ak, šie mīļie bērni!... Kandidāta kungs!...

Godiņš apstājas, mazliet apmulsis slauka sviedrus: Labdien, Dalbiņa kundze!...

Lilija smejas: Kā jūs nokusuši, kandidāta kungs!... Tas nāk no tam, ka domā tikai par garu un nemaz par miesu!... Katru dienu jums vajadzētu taisīt kādu mocijonu!...

Godiņš pavisam nemierā ar sevi: Tas ir pavisam nepiedodami no jums, Lilijas jaunkundz!...

Līlija: Nepateicība ir pasaules alga!... Uz redzēšanas, kandidāta kungs!... (Smiedamās ieskrien garām mātei mājā; māte seko viņai.)

(Dalbiņš ar Pulveri ienāk pa dārza vārtiņiem.)

Pulvers smejas pilnā kaklā: Hahaha!... Kandidāta kungs iet vistīnās!..., Hahaha!... (Sasveicinās ar viņu.) Tas ir jauki... tas ir jauki!...

Godiņš: Es nevaru saprast... Līlijas jaunkundze ir tīrais mocītājs... Viņa ar vari piespiež saviem niķiem paklausīt... Ko tagad lai domā draudzes locekļi?...

Dalbiņš spiež viņam roku: Nekas, nekas, kandidāta kungs... (smaida) draudzes locekļi tak zin, ka jūs esiet puīša cilvēks un — mēs tak neesam nekādī baptisti!...

Godiņš: Jā, bet...

Dalbiņš: Bez kādiem „bet“, mīļo kandidat... Man šķiet, mums derētu sava glāze bezalkohola miestīņa: laiks tiešām ir karsts...

Pulvers: Mīļo nāburg, — vai nevar: ar alkoholu?... Kandidāta kungam tak nebūs nekas pretim?...

Godiņš: Ak, lūdzu!...

Dalbiņš sauc: Anna!...

Anna iznāk no mājas: Jā, kungs!...

Dalbiņš: Anna, iznesiet vienu pašbrūvētā un pāri Striņcku!...

Anna: Labi, kungs!..., (Ieiet atpakaļ mājā.)

Dalbiņš izvelk pulksteni: Ir jau tepat divpadsmit! Vajadzētu sākt lasīties kopā valdes locekļiem...

Pulvers: Vai tad būs svarīga sēdēšana?...

Dalbiņš: Mīļo biedri, pašlaik priekš mums ir svarīgs laiks, tā tad katra sēdēšana ir svarīga!... Tā tak nav nieka lieta, kas mums priekšā — tā ir reprezentēšanās visas Latvijas acu priekšā, kandidāta kungs!... Mums var būt tikai viena no divām izejām: uzvarēt vai krist!...

Godiņš: Jā, gluži pareizit uzvarēt vai krist!

(Anna pa tam ienes alu.)

Pulvers pielej glāzes: Nu, tad: lai uzvaram!... (Piesit, izdzer ar kāri.) Kā tas iet pie sirds!...

Dalbiņš: Tiem mūsu biedriem, kas nav viegli izkustināmi sarīkojumu lietās, mums nemītīgi jāuzsver, ka te ir runa ne tikai par to, kā labāki nosvinēt biedrības 25 gadu pastāvēšanas jubileju un kā labāki paēstu un iedzerstu goda mielastā, bet galvenā kārtā par to, lai svētki paceltu mūsu populāritāti visplašākās aprindās un mūsu partija arī tuvējās vēlēšanās paliktu uzvarētāja! Tas ir jautājums, kurš visiem daudz vairāk pieaudzis pie sirds, un tādēļ mums no tiem „pelēkajiem nameļniekiem“ ik vārda galā vajag bāzt zem deguna!...

IX skats

Dalbiņš, Godiņš, Pulvers, Baucis, Sveiklīts, Dr. Kamelbergs

Baucis pie pēdējiem Dalbiņa vārdiem ienāk pa dārza vārtiņiem: Ko?... Ko mums būs bāzt zem deguna?... Labrīt!... (Sasveicinās ar visiem.) Dalbiņš atkal tura runu!... Viņš ne par ko nevar godīgi runāt, — viņš arvien tura runas!... Nu, kāpēc mēs viņu nevēlam par valsts domnieku, ko?... Lūdzu, mežain' (uz Pulveri), — ielej man ar' vienu glāzi!... Kandidāta kungs, dzeriet Stritcki!... Tas der priekš māgas un priekš organa!...

Godiņš: Nē, pateicos...

Baucis: Papriekš izdzeriet un tad pateiciaties!... Vai jūs ziniet to anekdoti par mācītāju, kurš pat uz kanceles pratis izdzert krūzi alus!...

Godiņš: Es lūdzu... vai nevar citā reizā...

Baucis: Nē, tā ir pavisam pieklājīga anekdote, pavisam pieklājīga... (atmet ar roku): Manis pēc!... Sveiklīts ar dakteri arī būs tūlīt klāt, — viņi ieskrēja viesnīcā cigārus nopirkt!...

Dalbiņš: Nu, tas tik ir jauki!... Viņi nāk pie manis un iet viesnīcā pirkt cigārus!...

Baucis: Tu zini: dakterim ir sava speciāla zorte!... Bet vai jūs ziniet to jaunāko: mūsu „sarkanie“ esot no-

sprieduši uztādīt par kandidātu uz pilsētas galvas amatu... nu, mānāt, ko?...

Pulvers: Jā, es tak neiešu viņu dēļ galvu lauzīt!...

Baucis: Limaku, lūk, ko!... To plikadīdu, to skolotāju Limaku!... Jā, jā!... Nu, to mēs dabūsim projām!... Inspektors ir mans skolas biedrs, — tur man tik vajag vienu vārdu pateikt!...

Dalbiņš: Klausāties tik!... Viņi jau uzstāda kandidātus!... Viņi jau agitē!... Bet mēs?... Nē, ir pēdējais laiks, ka mēs ar pilnu krūti liekamies tai lietai klāt!... Furoru, furoru mums vajag taisīt, jā!... Un man ir viens projekts... to es jums tūlīt pastāstīšu... Ā, nāk arī Sveiklīts un dakters!... Nu, tad mēs visi būsime kopā!...

(**Sveiklīts** ar **Dr. Kamelbergu** ienāk.)

Sveiklīts: Labdien, labdien, mani kungi!... Mēs esam precīzi klāt, pavisam precīzi!... Dakters pat vienu slimnieku atraidīja, — jā, jā!... Lūk, ko mēs darām priekš sabiedriskas lietas!...

Kamelbergs: M—mojen!... (sniedz visiem roku; viņš runā īsi.) Pagiras... (Atmet ar roku.) Stukolka!... Līdz pieciem no rīta... (Žāvājas.) Nedabon gulēt... Ē!... (Pulveram.) Ielej!...

Dalbiņš: Nu, kad mēs visi esam kopā, tad varam sākt spriest... Kandidāta kungs, esiet tik laipni un paklausāties jūs ar'...

Godiņš noliek avīzi: Jā, lūdzu...

X skats

Dalbiņš, Godiņš, Pulvers, Baucis, Dr. Kamelbergs, Bumbiers

Bumbiers iznāk no mājas ar lejkannu un sāk rīkoties pa dārzu.

Dalbiņš: Redziet, kungi, tā nav nekāda oficiāla sēde šodien. Es tikai gribēju tā privāti apspriesties kāda projekta lietā un tad nākt ar priekšlikumu pilnā valdes sēdē...

Godiņš: Piedošanu... Vai tas vecis tur... (rāda uz Bumbieri): kā nepiederīga persona...

Dalbiņš: Ak, nē, — tas ir tāds vecs strādnieks... viņš laikam pat kurš... Lūdzu, neliekaties traucēties!...

Sveiklīts: Mani kungi, vai jūs esiet lasījuši „Jaunā Vārda“ vakardienas numuru?...

Godiņš: Kā jūs ar' variet jautāt, Sveiklīt!...

Pulvers: Tu tak nedomā, Sveikli, ka te sēž kāds „Jaunā Vārda“ abonents!...

Sveiklīts: Ak, nē!... Es jau ar' viņu neabonēju — man tikai Pirtjūls aizrādīja...

Dalbiņš: Jā, ko tad viņi atkal raksta!...

Sveiklīts: Ar atļauju: es nolasīšu!...

Dalbiņš: Jā, jā, — tas ir nepieciešami!... Tagad, jubilejas svētkiem tuvojoties, mums jāievēro viss, ko viņi raksta, un pēc vajadzības jāatspēko!... To prasa politika!...

Kamelbergs: Ē!... (Atmet ar roku.) Prozīt!...

Sveiklīts lasa: No Skangales. Mūsu „melnie“ ir pašlaik kā spārnos. Notiek milzīga gatavošanās uz Labdarības biedrības, vietējās „māmuļas“ divdesmit piecu gadu jubileju. Un tad ņemas ar' vaiga sviedros, kā savā laikā slātavieši un čangalieši. Būšot pavisam kaut kas neredzēts: goda mielastā dzeršot nez' kādus dārgus vīnus, laikam cūku pūšļos no Ēģiptes izrakstītus...

Dalbiņš: Muļķīgi.

Kamelbergs īsi: Cūkas!... Prozīt!...

Sveiklīts: Runā par lāpu gājieniem un naglu sišanu karogā, tautiskām dziesmām un tautisku Amora pastu. Pilāri gribot rādīt, ka šie vis neesot nekādi miega mices, bet sabiedriski darbinieki. Ja šiem tie svētki labi izdošoties, tad uzvara pilsētas vēlēšanās esot tikpat kā rokā: lūk par kādiem muļķiem viņi tura Skangales namu īpašniekus, kuŗus tie „spices vīri“, tie aristokrāti ikdieniskā dzīvē augstprātīgi mēdz dēvēt par „pelēkajiem namelniekiem“. Tautiešu preilenes jau šuj tautiskus kostīmus, lai ar rudzu puķu vaiņagiem galvā izskatītos pēc

istām liepu meitām. Cimzianers Sveiklīts... Hm... tas nav nekas...

Pulvers: Nē, nē, kad jau esi sācis lasīt, tad lasi visu!...

Dalbiņš: Jā, jā, lūdzu!...

Sveiklīts: Cimzianers Sveiklīts, svīzdams alus un liķiera sviēdrus...

Pulvers: Hahā!...

Kamelbergs: Ļurbas!...

Sveiklīts: „...svīzdams alus un liķiera sviēdrus, caurām naktīm ņemas pa biedrību, noskaņodams dažādu pīlāru rupjās rīkles. Apkārtējo māju iedzīvotāji stāsta, ka tie esot īsti kaķu koncerti. Un to arī var domāt, jo Sveiklīša izgāšanās pēdējos vispārīgos dziesmu svētkos garantē arī šoreiz mūsu pilsoņu koŗa caurkrišanu. Visas lietas spicē stāv „kulaks“ Dalbiņš, kuŗam esot tā „fiksā ideja“ tikt par pilsētas galvu...

Dalbiņš: Pietiks!... Mēs vēlāk apspriedīsim, vai šo rakstu atspēkot... Tagad iesim tieši pie lietas!... Mani kungi!... Kā jau teikts, mūsu svētkiem, par spīti dažādu cūku puiku skrīvējumiem, jāiznāk grandioziem. Katra jauna ideja, kā viņus varētu kuplināt, apsveicama ar prieku!... Es, kungi, esmu izgudrojis kaut ko jaunu: īstu svētku „naglu“!... Kaut ko tādu, kas vēl nekad nav Skangalē bijis!... Godinādami mūsu biedrību kā tādu, mēs nedrīkstam aizmirst arī viņas centīgākos darbiniekus!... Un nu es uzgāju vienu tādu personu, kuŗu mēs šais svētkos varētu sevišķi izcelt!... Tas ir biedrības dibinātājs un pirmais priekšnieks Strazdiņš, Kārlis Strazdiņš, kuŗš Skangales sabiedriskai dzīvei licis pamatus... Un tad nu es domāju, ka par vienu no svētku svarīgākiem punktiem būtu jāpadara šī vīra piemiņas godināšana...

Baucis: Vai tad viņš miris?...

Bumbiers, dārzā strādādams, vērīgi klausās sarunā un kad dzird minam Kārļa Strazdiņa vārdu, satrūkstas.

Dalbiņš: Jā, to es jums nevaru pateikt.. Vai viņš dzīvs, vai miris... Pēc biedrības nodibināšanas viņš kā-

dus piecus gadus vēl palika Skangalē, bet pēc tam aizbrauca uz Iekškrieviju, kur esot uzsācis kādu veikalu. No tā laika par viņu nekas nav dzirdēts. Bet tas priekš mums arī būtu vienāga. Nav noliedzams, ka viņš ir mūsu biedrības garīgais tēvs un kā tādu mēs viņu varam godināt...

Sveiklīts: Nu, kamdēļ tad mums jāsaka, ka viņš miris?... Mēs tak varam paziņot, ka viņš dzīvo laimīgs un priecīgs kaut kur Saratovā vai Jaroslavā un pat piesūtījis biedrībai svētkos apsveikšanas telegrammu!...

Pulvers: Nu, zināms?... Kas mums to var liegt!...

Godiņš: Mani kungi, es sev atļaujos piezīmēt: es arī kaut ko esmu dzirdējis par šo Strazdiņu... Ir tādas baumas, ka viņš tur Iekškrievijā izdarījis kādu noziegumu... laikam dedzināšanu un ticis notiesāts uz Sibiriju...

Bumbiers visu laiku atrodas dārziņā; uz sapulcējušos vārdiem viņš reagē ar dažādām neuzkrītošām kustībām, kuras izteic viņa dvēseles stāvokli.

Dalbiņš: Tās ir baumas, tikai baumas, mīlo kandidāt!... Es šo Strazdiņu pazīnu... Viņš pat ir man attāļš radnieks un bija pastāvīgs viesis mana tēva mājā... Tas bija goda vīrs caur' un cauri. Tas var būt iespējams, ka viņa labā sirds novedusi viņu pie bankrota, ka viņš miris vai trūcumā paklīdis, jo, kā sacīts, viņš aizbrauca un no tā laika kā ūdenī iekritis, bet kaut kādas ļaunas domas par viņu es nepielaižu. Un ja kāds nāktu ar kompromitējošu apgalvojumu, es teiktu: pierādījumus, pierādījumus!... Bet tādu nav un nevar būt!... Ar vārdu sakot, neviens mums nevar liegt šo pirmo Skangales celmu lauzēju godināt!...

Godiņš: Jā, bet kā tad jūs to godināšanu gribiet izdarīt?...

Dalbiņš: Man ir jau gatavs projekts. Jūs visi bez šaubām esiet redzējuši, kā Rīgā, Latviešu Biedrības zālē karājas mūsu lielo tautas vīru ģīmetnes. Tas ir jauks, cildinošs piemērs, kuŗam liela nozīme sevišķi priekš jaunības. Vai mēs arī Skangalē nevaram to pašu izvest, iesākdami ar Strazdiņu un papildinādami pamazām šo darbinieku ģīmetņu galeriju!...

Pulvers: Kamelberg, tu tiksi pakārts pie sienas!...
Hahā!...

Kamelbergs: Halt's Maul!...

Dalbiņš: Kungi, ne bez jokiem, — nedomājiet, ka es, tagad par biedrības priekšnieku būdams, iekustinu šo jautājumu tai cerībā, ka arī mana ģīmetne reiz karāsies pie sienas!... Manas acis to nepieredzēs un tādēļ man nav iemesla sevišķi priecāties...

Pulvers: Bet kas tad to bildi pindzelēs?...

Dalbiņš: Ak, tā lieta arī ir kārtībā...

Sveiklīts, mazliet neveikli: Ja jau man nebūtu tik darba ar to kori, es varbūt pa vaļas brīžiem...

Baucis: Tu tak esi īsts „Tausendkünstler's“, Sveikli!...

Dalbiņš: Es ļoti pateicos tev, Sveikli, par tavu gatavību izpalīdzēt, bet varu paziņot, ka ģīmetnes gleznošanas jautājumu mēs varam izšķirt pavisam laimīgā kārtā. Izrādās, ka Skangalē pašlaik uzturas viens no pazīstamākajiem jaunajiem gleznotājiem, Kosa... Es ar viņu tikos un... tur viņš patlaban nāk!...

Kosa ienāk pa dārza vārtiņiem.

XI s k a t s

Dalbiņš, Godiņš, Pulvers, Baucis, Kamelbergs, Sveiklīts, Kosa.

Dalbiņš: Bet iepriekš, kungi, man jājautā: vai jūs arī piekrītat manam priekšlikumam?...

Pulvers: Lai iet!...

Kamelbergs enerģiski paloka ar galvu: Prozīt!...

Sveiklīts: J—jā, protams... ja tas daudz nemaksā...

Baucis: Manis pēc bildējiet to Strazdiņu ar visu pamiliju: man par viņu vislabākais ieskats, jo es nekad neesmu viņu pazinis!...

Godiņš: Ja viņa morāle mūs nevar diskreditēt, tad...

Dalbiņš: Es jums pateicos... Nav šaubu, ka pilna valdes sēde mūsu lēmumu apstiprinās...

Kosa pienāk klāt: Labdien!...

Dalbiņš: Lūdzu iepazīstieties!... Gleznotājs Kosa... Mežkungs Pulvers... dokters Kamelbergs... diriģents Sveiklīts... provizors Baucis... Kandidāts Godiņš...

Kosa: Priecājos!...

Dalbiņš: Piesēstiet, Kosas kungs!... Redziet, mēs nolēmām uzticēt jums mūsu biedrības pirmā priekšnieka Strazdiņa ģimenes gleznošanu...

Kosa: Jūtos glaimots, mani kungi.

Dalbiņš: Un tad nu, pirmkārt, mēs gribētu zināt jūsu noteikumus...

Sveiklīts: Jā, jā, — tos noteikumus...

Kosa: Tie būs mēreni: tikai simts rubļu!...

Sveiklīts: Simts rubļu!...

Kamelbergs errīgi: Par to naudu var zirgu nopirkt!...

Kosa: Ja kungi labāk vēlas zirgu sev iegādāties, es lūdzu mani... (grib piecelties).

Dalbiņš: Nē, nē, sēdiet, jaunais cilvēks... Es jūs lūdzu ņemt vērā, ka mērķis, tā sacīt... tā ir tāda ideāla lieta...

Godiņš: Ievērojāt, gleznotāja kungs, to ideju: jūs pastrādāsat ne tikai mākslas darbu, bet arī labu darbu!... Tās cēlās gara īpašības, kuŗas raudzīsies no jūsu gleznotā vīra vaiga, atstās pacilājošu un audzinošu iespaidu uz tautu!... Tas ir sevišķi svarīgs darbs, tas ir goda darbs, kas jums tiek uzticēts!...

Kosa: Tas viss ir ļoti jauki, bet simts rubļu, tā patiesībā nav mākslinieka, bet amatnieka cena....

Sveiklīts: Dažs godīgs amatnieks, mans kungs, ir stādāms augstāk par kaut kādu mākslinieku, mans kungs...

Kosa: Tā ir garšas lieta. Es jums, kungi, esmu ļoti pretim nācis un ja jūs nevēlaties...

Dalbiņš: Nu, labi... Es domāju, mēs jums tos simts rubļus maksāsim... Mēs taisīsim mazliet reklāmu... sak', gleznojis pazīstamais gleznotājs Kosa... Vai visi man piekrit?... (Visi paloka galvas, izņemot Sveiklīti.) Tā tad — pieņemts!... Vai jūs varēsīt triju nedēļu laikā darbu veikt?..

Kosa pasmaida: O, pilnīgi!... Es lūgtu tikai man iepazīšanās dēļ iedot līdz kādu tā kunga ģimetni...

Dalbiņš: Jā... ģimetnes mums nav... Es domāju, ka jūs varat tā... no galvas...

Kosa: Es nezinu... kā tad tā...

Godiņš: Man šķiet, tas būs vēl daudz, daudz labāki... Jūsu fantazijai tiek dota brīvība... Jūs variet radīt!.., Īstu mākslas darbu jūs variet radīt!... Jūs variet šī cilvēka seju padarīt par neizsmeļamu grāmatu!...

Kosa: Jā... lai gan modernā mākslā portretistam tiek dota vislielākā brīvība, par ko es šai gadījumā varētu tikai priecāties, tomēr ļaudis prasa pēc līdzības... mazliet līdzības ir vajadzīgs!... Ko tad viņi teiks par manu darbu?...

Dalbiņš: Mans mīlais, neviens jums neteiks ne vārda. Lieta tā, ka divdesmit gadus šo cilvēku, šo Strazdiņu neviens nav redzējis un viņš varbūt līdz nepazīšanai pārvērties... Kāds viņš agrāk izskatījās, to es jums aprakstīšu...

Pulvers: Raujiet tik vaļā!...

Kamelbergs Kosam: Alu dzeriet?...

Kosa: Nē, pateicos!...

Kamelbergs īgni: žēl!... Es pats esmu ārsts, bet dzeņu!... štrunt...

Dalbiņš: Es domāju, gleznotāja kungs, — tā lieta iet!... Mēs būsim apmierināti un jūs arī nebūsīt ar nemieru!...

Pulvers: Sitiet saujā!... Rokas naudas vajag?...

Kosa: Nē, pateicos!...

Dalbiņš: Strādāt jūs varēsīt manā mājā...

Kosa ātri, priecīgs: Ļoti pateicos!...

Dalbiņš: Man ir viena tāda gaiša istaba... tur jūs variet nākt strādāt...

Kosa: Ļoti labi!... Es jau rīt iesākšu...

Dalbiņš: Kā jums patīk!...

XII skats

**Dalbiņš, Godiņš, Baucis, Kamelbergs, Pulvers, Sveiklīts,
Kosa, Lilija**

Lilija iznāk no mājas, pieiet pie viesiem: Labrīt, kungi!... Vai jums nevajag alus?...

Pulvers: Miļā jaunkundz, esiet tik laipni...

Godiņš: Lūdzu, jaunkundz, vai es driekstu lūgt glāzi bezalkohola miestīna...

Lilija spītīgi: Nav vairs!...

Dalbiņš: Ko tu saki!... Nav vairs?...

Lilija: Ne pilītes!... Lai kandidāta kungs dzer alu, — tas palīdz sagremot!...

Pulvers: Bet, Lilijas jaunkundz, kā tad jūs ziniet par kandidāta gremošanu?... Ai, ai, nākošā nama māte!...

Lilija: Kā es zinu?... To jau redzu no kandidāta kunga sejas!... Hahaha!... (Grib iet.)

Dalbiņš: Ā... atvainojiet, Kosas kungs... jūs tak neesiet pazīstami... Gleznotājs Kosa... mana meita...

Kosa: Ļoti priecājos!...

Lilija sniedz viņam roku, nosarkst un aizskrien.

Bumbiers, kad Lilija dodas viņam garām: Tas pavasars, jaunkundze, hehē...

Kosa: Tā tad — es varu no kungiem atvadīties...

Dalbiņš: Kā jūs vēlaties, kā jūs vēlaties...

Kosa pieceļas, atvadās un aiziet.

Pulvers: Feins puika!...

Sveiklīts: Man liekas, ka viņš no tiem dekadentiem!...

Baucis: Konkurences naidis, Sveiklīt, konkurences naidis!...

Kamelbergs: Diloņa kandidāts!... Prozīt!...

Godiņš: Mēs, protams, viņa darbu pārraudzīsim, taisīsim piezīmes un dosim aizrādījumus...

Sveiklīts: Jā, jā... tas ir nepieciešams!...

Lilija iznāk ar alu.

Pulvers: Nu, Lilijas jaunkundz, ko jūs sakiet par glezniecību?... Hahā!...

Lilija: Man viņa patīk daudz labāk par mežkopību... (Noliek alu uz galda.)

Pulvers: Un arī par teoloģiju?... Hahā!...

Lilija: Par to zinību es nepavisam neinteresējos!... (Aiziet.)

Pulvers: Dakteri, paraksti man tādas zāles, kuņas pataisa par divdesmit gadiem jaunāku, tu, aptieķer, iztāsi tās zāles, tad es nešaubos, ka Dalbiņš dos man Liliju par sievu, ka kandidāta kungs mūs salaulās, bet Sveiklīts apsveiks jauno pāri mežkunga muižā ar savu kori!... Hahā!...

Baucis joko: Jāsmejas, ko?...

Pulvers: Smejies, pajaco!... „Tas nenāks, nenāks vairs...” Ielej labāk, dakter!...

Dalbiņš: Un nu, kungi, atļaujiet man mazu tostu!... Ja mūsu rīkošanas darbi tikpat sekmīgi ies uz priekšu, kā līdz šim, tad nav ne mazāko šaubu, ka mūsu svētki būs kaut kas ārkārtīgs!... Par viņiem runās un rakstīs visā Latvijā!... Mēs būsime uzvarējuši!... Man sevišķs prieks par to, ka jūs pieņemat manu priekšlikumu par to pirmo celmu lauzēju... to Strazdiņu... kaut kas līdzīgs vēl nekad nav Skangalē bijis!... Tas mūs izcels!... Mūsu skauģiem tiks aizbāztas mutes un viņi apklusīs uz visiem laikiem!... Kam lai mēs uzdzeram?... Nu, protams, šim pašam vīram, kuņu mēs šodien tik bieži minam! Ja viņš dzīvs — lai dzīvo sveiks! Ja miris, — miers viņa pišļiem!... (Paceļ glāzi.) Nu, šoreiz, kandidāta kungs, jūs arī variet dzert līdz!...

Pulvers: Urrā!...

Visi piebalso, piesit glāzes un dzer.

Bumbiers skaļi iešķaudas.

Dalbiņš: Kas tur?... Ā, tur jau vēl viens mirstīgais!... Bumbier, panākiet šurp: še jums ar' glāze alus un novēliet mums labu izdošanos!...

Bumbiers pienāk, paņem glāzi, smaidīdams klanās.

Priekš kars

Otrais cēliens

Bumbiera istaba Dalbiņa nama bēniņos. Pa kreisi liels logs, istaba ļoti gaiša. Pie sienas vienkārša gulta, skapītis, uzlīmētas dažādas no žurnāliem izplēstas bildes. Istabas vidū stafeleja, uz kuŗas iesākta ģīmetne. Galdiņš, pāris krēslu.

I s k a t s

Bumbiers, Dvorniciene, Edžiņš

B u m b i e r s, priekškaram paceļoties, stāv pie stafelejas, tura spoguļi rokā, skatās spoguļi un tad uz ģīmetni, purina galvu, smaida: Hehehe!... Hehehe!...

D v o r n i c i e n e ienāk: Labrīt, Bumbier!...

B u m b i e r s tā kā satrūkstas, noliek spoguļi uz galda: Labrīt, labrīt, dvornicien!... Nu, tas ir labi, ka jūs arī man reiz, sacīt, apciemojiet manā dzīvoklī...

D v o r n i c i e n e: Areče, Edžiņ, kur smukas bildes pie sienas... Ej, ej, apskaties!... Jums jau te gan laba dzīve, Bumbier, — tāda istaba kā kungam..

B u m b i e r s: Jā, kā tad... jā, kā tad... tīri riktīgi, sacīt, — kā kungam!...

D v o r n i c i e n e: Es jau saku, ir gan tas mūsu kungs labs!...

B u m b i e r s: Vai, manu dieniņu, sacīt, kā tad...

D v o r n i c i e n e: Cits jūs būtu ielicis kaut kur šķūnītī vai stallītī: sak', — kalpa cilvēks... kas tādām vāja-

dzīgs!... Bet mūsu kungs, eče, — sak', istabele augšā stāv
brīvē... lai iet cilvēks, lai dzīvo!...

B u m b i e r s: Vai, kā tad, dvorņicien!... Vai tad es,
sacīt, ko tad es... Labāki i nevar gribēt!...

D v o r ņ i c i e n e: Pati reizēm gan tāda šerptāka...
uzblauj, bet pats — zelta cilvēks!...

B u m b i e r s: Kā tad!... Vai manu: zelta cilvēks,
jā!...

D v o r ņ i c i e n e: Cik tad maksā jums mēnesī?...

B u m b i e r s: Ko tad nu maksā... seši rubļi, sacīt...
ko tad nu maksā!... Bet ko tu vari gribēt, sacīt, vecs cil-
vēks... ne āda neder!... Ko tu vari gribēt, sacīt!...

D v o r ņ i c i e n e: Edžiņ, nekāp ar kājām uz gultu!...
Kur tad jūs līdz šim dienējāt, Bumbier?...

B u m b i e r s: Rīgā, Rīgā, dvorņicien... pie malkas...
pie viena malkas kaupmaņa, sacīt...

D v o r ņ i c i e n e: Un tad sadomājāt atbraukt šurp?...
Edžiņ, kāp nost no gultas!...

B u m b i e r s: Lai jau bērns, lai... Jā, tad sadomāju,
sacīt, atbraukt šurp... Es jau te, dvorņicien, sacīt, ne-
esmu pirmo reiz... Es jau senāk... es jau, sacīt, kā bērns
vēl... Es jau te, Skangalē, augu, skolā gāju, sacīt, vis...
Te jau man dzimtene, sacīt... Un tad nu domāju: to vecu-
mu tak, sacīt, gribētos tur pavadīt...

D v o r ņ i c i e n e: Jā, katram jau gribas savā dzimtā
vietiņā... Edžiņ, nāc šurp!...

B u m b i e r s: Nāc, Edžiņ, nāc pie manis... nu, nebī-
sties vis... nāc!... Vai, kad tu zinātu, sacīt, ko es pasaku
māku!... Oi, oi!...

D v o r ņ i c i e n e: Dzirdi, Edžiņ!... Nu, tad tu pa-
lūdz vectēvu, lai pastāsta!...

E d ž i ņ š p i e i e t k l ā t: Lūzdu, vectētiņ, pastāstiet!...

B u m b i e r s: Tagad nē, bērns, tagad nē!... Sacīt, uz-
tec kādreiz novakarē... tad vislabākā pasaku stāstīšana...
Bet vai tu gribi dzirdēt, sacīt, kā bundzinieki jā, sacīt!...

D v o r ņ i c i e n e: Saki, ka gribi, Edžiņ!...

E d ž i ņ š: Gribu, vectētiņ!...

Bumbiers: Nu, tad tā, sacīt... Upacā... (Uzceļ viņu sev uz ceļiem, šūpo un dzied):

Seši mazi bundzinieki
Jāj pa ceļu bungodam'...
Visiem sešiem sirmi zirgi,
Visiem caunu cepurītes...

Edžiņš: Oho!... Ho!...

Bumbiers:

Visi seši sajājuši
Mana tēva sētiņā...
Visi saka iemilēj'ši,
Mani, mazu meitenīt'...

Edžiņš: Oho!... Ho!...

Dvorniciene: Nu redzi, Edžiņ, nu tev draugs rokā!...

Bumbiers: Man, dvornicien, patīk bērni... dikti patīk, sacīt...

Dvorniciene: Vai tad pašiem nekad nav bijis?...

Bumbiers sērīgi: Bija, bija, dvornicien... kā tad nebija...

Dvorniciene: Vai tad nomira?...

Bumbiers atmet ar roku: Kur nu, sacīt... Ne es zinu, kur bērni, ne kur bērnu bērni...

Dvorniciene: Tad laikam izšķirāties!... Nevarējāt satikt?...

Bumbiers sērīgi: Ko tur dvornicien... Katram, sacīt, sava liksta, katram... Ir visādi bērni, ir visādi tēvi, sacīt, dvornicien...

Edžiņš: Jāsim vēl, vectētiņ!...

Dvorniciene: Paga, paga, Edžiņ... lai vectēvs parunājas... Kur tad jums tie bērni, — kur tālu dzīvo?...

Bumbiers: Kur kuņķais... kur kuņķais... (Viņš grib šo sarunu izbeigt un sāk atkal šūpot Edžiņu):

Visi seši sajājuši
Mana tēva sētiņā...
Visi saka iemilēj'ši,
Mani, mazu meitenīt!...

D v o r ņ i c i e n e: Redziet, Bumbier, ko es jums gri-
bēju lūgt... Jūs viņdien teicāt, ka jums esot tādas vēder-
zāles... Nezin, kas man iemeties, tāds grauzējs...

B u m b i e r s: Vēderzāles, sacīt... jā, man ir dikti
labas vēderzāles... Es tūlīn, dvorņicien... (Nolaiž Edži-
ņu no klēpja un pieceļas). Es tūlīt, sacīt... (Iet pie ska-
pīša, izņem pudeli un divas glāzītes): Kā vienu, divas
iemetīsīt, būs, sacīt, kā ar roku atņemts!... (Iet pie galda
un ielej glāzītēs dzērienu.) Tas mani uztura, tikai tas,
sacīt, mani uztura!.., Dzeriet vien cauri, dvorņicien...
Lūk, tā... (Iedzer.) Uz veselībām!...

D v o r ņ i c i e n e dzer: Makten stiprs!...

B u m b i e r s: Tas nekas, sacīt, tas nekas!... Tas
mani uzturēja i aukstumā, i karstumā... Kur tik, sacīt,
neesmu bijis — visur līdz!... Nu, šaujiet vēl vienu!...
(Ielej, apsēžas.) Ak, dvorņicien, kas tā dzīve par raibu
ierikti!... Kā tāds tejāters... tīri kā tejāters... hihi!...
Kā tādas šūpoles, sacīt, uz augšu, uz leju!...

D v o r ņ i c i e n e: Jā, kā tad, Bumbier... Ej, ej,
Edžiņ, paskaties bildītes!...

B u m b i e r s: Un tad es tā domāju: esi tu, sacīt,
izmaldījies pa to Dieva pasauli, — vai tad nu tev ne
nomirt nebūs vēlēts savā dzimtā vietā!... Hehe!... Un tad
es saku: kas tur vekst, vekst, braukšu es, sacīt, uz Skan-
gali. Un atbraucu!... Bet mīlīši, kā viss pārmainījies,
kā pārmainījies!...

D v o r ņ i c i e n e: Vai tad neviena pazīstama ne-
satikāt?...

B u m b i e r s: Ak, kā nu... (pēkšņi apķeras.) Ne-
viena paša, neviena!... Cits, sacīt, nomiris, cits izreizo-
jis!... Un tos jaunos, tos jau es nepazīstu... Sava dzimta
vieta, bet sveša, kā svešums... (Noslauka asaru.) Tu
viens, sacīt, kā Dieva koks... Tā, dvorņicien, tā...

D v o r ņ i c i e n e nopūšas: Jā, jā...

B u m b i e r s: Bet tā zeme... tā zemīte... pati tā ze-
mīte jau mīla... Un kaps te būs vēsāks, un smiltiņas vieg-
lākas... Un tur apakšā... hehe... tur daudz pazīstamu!...

Hehe... draugi, radi., hehe!... Tur apakšā... vai ar' tur augšā... Būs priecīga tikšanās... (pēkšņi nožēlo, ka palicis tik jutelīgs, vienkārši.) Nu, pārgāja, sacīt, graizes?...

Dvornīciene: Vēl jau nu nepārgāja, bet tiri tā kā labāki palīka...

Bumbiers: Nu, lūk, dvornīcien, nu, lūk!... Uznāciet vēl vakarā... tad vēl pa glāzītei... tad patrieksimies.

Dvornīciene: Nu, kā tad... nu, kā tad... Mans nelaikis, lai Dievs mielo viņa dvēseli... (Pēkšņi paskatās uz portreju.) Vai to tas mālderis taisa?...

Bumbiers: Jā, kā tad... iekortelēja viņu manā istabā... sacīt, te esot gaišāks... un tad nu viņš, sacīt, mālē...

Dvornīciene: Kas tad tas tāds ir par kungu, kas tur uz mālēts?...

Bumbiers smejas: Tas... hehe... esot, sacīt, viens celmu lauzējs...

Dvornīciene nesaprot: Celmu lauzējs?...

Bumbiers: Jā, jā!... Hehe., sacīt, tāds biedrības priekšnieks... hehe... esot dīkti gudrs vīrs bijis... hehe...

Dvornīciene: Ak, tā?...

Bumbiers: Nu, un kad' tas mālderis atnāk, sacīt, tad jau es manos sētā... hehe... tagad jau pavasaris... Un kā es lejā, tā saimnieka jaunkundzīte, sacīt, — špukt, augšā!... te jau pa trepītēm neviens nemana...

Dvornīciene: Ko jūs sakiēt!...

Bumbiers: Hehe... nekas, dvornīcien, nekas... pavasara laicīgs, sacīt... lai jauni ļaudis lustējas!... Es jau manos prom: vai tad es nezīnu!., Mēs jau ar', dvornīcien, bijām jauni... hehe!... Nu, tad uzkāpiet vakarā, sacīt... —

Dvornīciene: Nu, kā tad., nu kā tad... Edžīn, iesim!... (Paņem Edžīnu aiz rokas.) Paldies, Bumbier, paldies! (Iziet.)

II skats

Bumbiers, Lilija, Irma

Bumbiers pieiet pie pudeles, ielej sev vēl vienu glāzīti, nokrekšķinās, iedzer.

(Lilija un Irma ienāk.)

Lilija: Labrīt, Bumbier'!...

Bumbiers: Labrīt, jaunkundzītes!... Hehe!... Jauks pavasara laiciņš... hehe!... Sacīt, jauks!...

Lilija: Kā tad bija par to mušu, Bumbier?... Haha!...

Bumbiers: Katra mušiņa... hehe... sacīt, priecājas... (Iet ārā.)

III skats

Lilija, Irma

Lilija: Tas ir jocīgs vecis, Irmiņ!... Pagājušo reiz viņš man sacīja, ka pavasarī vismazākā mušiņa paliekot dulla... Nu, redzi, te viņš strādā... Un to bārdaino vīru, to viņš uzgleznojis!... Irmiņ, kad tu zinātu, cik es esmu laimīga!... Tu tak novēlēji man manu laimi, Irmiņ?...

Irma: Ak, jā, Lilit!... (Spiež viņai roku.) Es tevi nebūt neapskaužu!...

Lilija: Nu, tas ir prātīgi no tevis!... Zini: man tik traki savādi bija tais pirmās dienās, — pēc tam, kad tu aizgāji!... Es laužīju galvu: ko nu mēs darīsim? Sak', uz pusi pārdalīt tak viņu nevar!... Es gribēju atteikties, es gribēju atdot viņu tev... bet tad... bet tad viņš sāka te nākt gleznot... un es ar viņu satīkos... un ar katru dienu stiprāk sajutu, cik grūti man atsacīties!... Bet tu nenāci un es arī neuzdrošinājos iet pie tevis: man sirds būtu pušu lūzusi, tevi redzot!... Un tad... un tad atnāca tava vēstule... un man palika tik labi... Un es redzēju, cik laba, cik briesmīgi laba tu esi!... Tu man viņu atdevi, Irmiņ, mīļā!...

Irma: Ak, nerunā vairs par to, Lilit!... Tas ir izstripots... tas ir izplēsts no manas grāmatas... (Sērīgi.) Lilit, es esmu nākusi pie slēdziena, ka nekad neprecēšos!... Es nevienu vīrieti nespēšu laimīgu darīt... Vīriešiem tādas, kā es, nepatīk!... Viņi grib tādas priecīgas, dzīvības pilnas...

Lilija: Bet, Irmiņ, ko tu runā!... Gluži otrādi!... Ir dažādi vīrieši... Nu, teiksim, Kosam, piemēram, patiku es... bet ir arī tādi citi... tādi savādāki...

Irma: Lilit, lai paliek!... Es iešu par žēlsirdīgo māsu... Ja es būtu katoliete, es varbūt ietu klosterī...

Lilija smejas: Bet, Irmiņ, — vai tev prāts!... Vai zini, es par tevi parūpēšos!... Es neesmu es, ja gada laikā tev nebūs viens puisis rokā!...

Irma: Fui, kā tu!... Tas tak nav smuki no tevis, ka tu tā zobojies par mani!... Bet nu iesim, — kad viņš neuznāk!... Es negribu ar viņu satīkties, negribu!...

Lilija: Bet, Irmiņ, kāda tu!...

Irma: Iesim!... (Iet uz durvīm; tai brīdī durvis atveras un ienāk Kosa.)

Irma: Ak!... (Grib steigties viņam garām, bet Lilija satura viņu.)

IV skats

Lilija, Irma, Kosa.

Lilija: Atvainojiet, Kosas kungs, ka mēs, tā sacīt, bez jūsu atļaujas ienācām jūsu darbnīcā!... Mana draudzene Irma Šķirmunt...

Kosa: Ļoti priecājos!... (Sasveicinās ar viņām.) Ak, mans Dievs, kas tā nu par dabnīcu!... Kad jūs zinātu, manas dāmas, kā man apnīcis tas patrons, tur!... (Rāda uz stafeleju.) Briesmīgi!... Nu, vai jūs variet iedomāties, cik tas ir nejēdzīgi, kad jārada no galvas tāda cilvēka ģimī, kuram vajag būt briesmīgi ideālam un cēlam, un cienīgam!... Ar vārdu sakot, visa laba un jauka attēlojumam!... Tā tak nav portreja!... Tas ir kaut kas idiotisks!...

Lilija koķeti: Mūs — vienu vai otru — jums labāki patiktu zīmēt, ko, — Kosas kungs?...

Kosa: Ak, es būtu kā debesīs, jo jūs man dotu to iespēju un atsvabinātu mani no šī garlaicīgā patrona!... (Irmai.) Jaunkundz, jums laikam še nemaz nepatik?...

Irma nosarkst: Ak, nē!... Man nav vaļas... Lūdzu, atvainojiet!... Iesim, Lilit!...

Lilija: Nu, uz redzēšanos, Kosas kungs!... Es jums vēl pieteicu apciemojumu, — vēlāk!...

Kosa: Vai tas varētu būt!...

(Lilija ar Irmu iet ārā, bet tai brīdī nāk iekšā Dalbiņš ar Sveiklīti.)

V skats

Lilija, Irma, Kosa, Dalbiņš, Sveiklīts.

Dalbiņš ierauga Liliju un Irmu. Bērnī, ko tad jūs te...

Lilija: Es uzvedu Irmu parādīt to ģimetni un Kosas kungs bija tik laipns un paskaidroja mums, kā viņš glezno...

Dalbiņš: Ak, tāp.. Nu, labi, labi!... Ejiet vien...

Lilija: Uz redzēšanos, Sveiklīša kungs!... (Abas ar Irmu iziet.)

VI skats

Dalbiņš, Sveiklīts, Kosa.

Dalbiņš: Nu, kā iet, gleznotāja kungs?... Are, Sveiklīša kungs arī grib redzēt to ģimetni... Viņam, redziet, jāraksta korespondence uz „Rīgas Avīzi“ un tad viņš grib to ģimetni tā labi iegaumēt, lai tās... tā cilvēka, tur... īpašības, kuŗas viņš minēs... saskanētu ar to ģimetni...

Sveiklīts iet pie portrejas, skatās: Plata piere...
enerģisks deguns... jā, bet kāpēc tās acis tādas...

Kosa nervozi: Kādas?...

Sveiklīts: Tādas kā aizpampusas...

Kosa: Es to neatrodu...

Sveiklīts: Un tā mute...

Kosa kā iepriekš: Kas tad kaiš tai mutei?...

Sveiklīts: Tās lūpas tādas zilas... Un tad... par
maz tāda pilsoniska mīlera...

Kosa smagi nosēžas uz krēsla: Mani kungī, atpe-
stiet mani!...

Dalbiņš: Tas ir, kā: atpestiet?...

Kosa: Laidiet mani iet savu ceļu... es jums ne-
prasu ne kapeikas... es paņēmu savu audeklu un aiz-
iešu!...

Dalbiņš: Ak, nē, nē!... Sveiklīša kungs jau tā ne-
domāja... Esiet tik laipni un gleznojiet, kā jums patīk...

Kosa: Kā man patīk?!... Piedodiet, ja es palieku
rupjš, bet, pie joda, — kas tad man no tā ķerļa var pa-
tīkt!... Es nolādu to stundu, kad viena simtņieka dēļ uz-
ņēmos to nastu uz pleciem!... Tas tak ir kaut kas pār-
cillvēcisks: izfantazēt vienas godīgas pilsoniskas biedri-
bas divdesmit gadus atpakaļ kā ūdeni iekrituša priekš-
ņieka gīmi!...

Sveiklīts: Bet mēs tak jums devām aizrādī-
jumus...

Kosa: Jā, šie aizrādījumi!... Kandidāts Godiņš grib,
lai viņš izskatītos pēc ticīga draudzes locekļa, mež-
kungs Pulvers, lai viņš būtu stalts un vīrišķīgs, ap-
tieķnieks Baucis un dakters Kamelbergs, lai viņš izska-
tītos tik veselīgs, kā kad būtu pēc daktera receptes viņu
aptieķnieka aptieku izdzēris un Sveiklīša kungs laikam
prasa, lai viņam būtu pirmās šķiras varontenora figūra...
Es... es palieku traks!... Es, mani kungī, nevaru!... Es
jums uzgleznošu piecus saules rīetus un desmit lēktus,
vienu Suvorova portreju ar visu zirgu, Sveiklīša kunga
skolas namu no visām četrām pusēm, — tikai laidiet
mani vaļā!...

Dalbiņš. Bet, cilvēks, tas neiet!... Visās avīzēs ir izziņots, ka biedrības svētku otrā daļā notiks svinīga pirmā priekšnieka gīmetnes ievietošana biedrības zālē un nu uzreiz... Nē, tad mēs esam izblamēti!.., Tie sarkanie jau tik meklē izdevību, kur mūs varētu izgāzt... Nē, gleznojiet jūs kaut kamēli tur virsū, — tāda bilde mums ir vajadzīga!...

Sveiklīts: Man ir viena veca cienījama vīra... mana sievas tēva brāļa gīmetne mājā... Viņš bija skolotājs Ragaciemā... sen jau miris... Varbūt, ka to...

Kosa pārtrauc viņu: Ak, nē!... Liksim jūsu sievas tēva mātes brālī mierā!... Man vēl ir viena ideja!... Ja tā mani neglābj, tad es nezinu... Redziet, te pie jums, Dalbiņa kungs, mājā ir tāds vecis... un tas, kas tepat dzīvo, šinī istabā...

Dalbiņš brīnās: Bumbiers?...

Kosa: Nu, jā, tas pats!... Šim cilvēkam ir ārkārtīgi labsirdīgas acis... Es viņu biju nodomājis izlietot priekš kādas savas gleznas, kur jātēlo pirmie kristīgās ticības mocekļi... Bet vienalga: es upurēju šo ideju: lai viņš paliek par Labdarības biedrības pirmo priekšnieku Strazdiņu!... Lai viņš sēž man par modeli!...

Dalbiņš: Bet klausaties, — ja nu kāds to uzķer!...

Kosa: Blēņas!... Es tak netaisīšu tā veča portreju... es tik mazliet izmantošu viņa seju... protams, ja viņam tur nekas nebūs pretim?...

Dalbiņš: Jā, kas tad viņam tur var būt pretim!... Viņš dabon mēneša algu!... Ja jūs domājiet...

Kosa: Tas ir pēdējais līdzeklis!... Ja tas nevilks, tad, — es mukšu!...

Dalbiņš: Nepiebaidiet man trieku!... Es to veci tūlīt pasauksu, — viņš ir sētā!... (Paver logu.) Bumbier, panāciet drusku augšā!... Es esmu gatavs viņam drusku piemaksāt...

VII skats

Dalbiņš, Sveiklīts, Kosa, Bumbiers.

Bumbiers ienāk, pavīsam savilcēš: Labdien, kungi, sacīt...

Dalbiņš: Redziet, Bumbier, jums te būs drusku jāpasēž...

Bumbiers: Tas ir, — kā, sacīt, kungi, jāpasēž?...

Sveiklīts: Tas kungs, tur, gleznotāja kungs, grieb no jums drusku mālēt...

Bumbiers ar apjukušu smaidu: Vai, kungi, ko tad es... kas tad es...

Dalbiņš: Nebīsties, Bumbier, jums tikai drusku jāpasēž... vairāk nekas... un par to jūs dabūsit no manis trīs rubļus...

Bumbiers: Tas ir, sacīt, tikai jāpasēž... un tad es, sacīt, tikšu mālēts?... Un es dabūšu, sacīt, to bildi?...

Dalbiņš nepacietīgi: Nē, to bildi jūs nedabūsit un vispārīgi... uz tās bildes nebūsit jūs...

Bumbiers: Ak, tā, sacīt, — kāds cits?...

Dalbiņš ērrīgi: Jūs dabūsit trīs rubļu un... un... tas cits nav jūsu darīšana!...

Bumbiers: Bet, kungi, man jau tie kauli tādi...

Kosa: Nu, ar tiem kauliem mēs gan iztiksim!... Kungi, neliekaties traucēties, — mēs ar Bumbieru gan tiksim galā...

Dalbiņš: Jā, nu... vēlu jums visu labu, gleznotāja kungs!... Sveiklīt, iesim... (Paved Kosu sāņus.) Bet tikai ne par daudz līdzības... Kad neiznāk blamāža!... Iedomājaties, visi svētki, visa pilsēta... visa pilsoniskā lieta karājas kā mata galā...

Kosa: Esiet droši, — lai viņa karājas!... Man nav žēl!...

(Dalbiņš ar Sveiklīti iziet.)

VIII s k a t s

Kosa, Bumbiers.

K o s a: Nu, Bumbier, mēs mālēsīm!...

B u m b i e r s: Es, sacīt, kungs, nesaprotu... Trīs rubļi jau ir laba nauda, bet...

K o s a: Bet tā bilde būs vēl labāka!...

B u m b i e r s: Es jau, sacīt, nekad neesmu ar tādām lietām... Vai tas tikpat ātri, kā pie fotografa?...

K o s a: Nē, Bumbier, tik ātri tas neies!... Jums būs savas stundiņas jāpasēž...

B u m b i e r s: Ak, tad jāpasēž?...

K o s a: Jā... jūs variet sēdēt un runāt... kā jums patīk... vajag tikai, lai tas būtu man acu priekšā...

B u m b i e r s: Es tomēr, sacīt, netieku gudris, kur tad viņi liks mani, vecu nabagu, nobildējuši?...

K o s a: Es jums to tūlīt paskaidrošu, Bumbier... Tagad, — apsēžaties uz šitā krēsla, tā... Sēdiet pilnīgi brīvi... Vislabāk būtu, kad jūs tā maķenīt smaidītu... Vai jūs nevariet stāstīt kaut ko jocīgu?

B u m b i e r s: Jocīgu, sacīt?...

K o s a: Redziet, Bumbier, tas, kas tur tiek bildēts, ir viens liels Skangales vīrs...

B u m b i e r s: Tā, tā, — liels vīrs...

K o s a: Esot viņš te bijis priekš divdesmit gadiem, engējies kā pats nelabais, nodibinājis biedrību, uzcēlis biedrības māju, bet tad izčībējis...

B u m b i e r s: Tā, tā — izčībējis, sacīt....

K o s a: Vai viņš kādā naudas lādē, kā tas parasti mēdz notikt, arī pirkstus ielaidis, tas man nav zināms...

B u m b i e r s aizmūrsies, enerģiski: Nē, nē, tas nav tiesa!... Tas, sacīt, nav tiesa!...

K o s a: Kā tad jūs to tik smalki ziniet?...

B u m b i e r s apķēries: Es tikai domāju, sacīt: kā nu tāds liels vīrs... vai nu tāds liels vīrs...

K o s a: Nu, tie lielie vīri ir tie lielākie blēži, Bumbier!... Ar vārdu sakot, tagad skangaliešiem ienācis prātā, ka vajagot šo minēto vīru biedrības svētkos

krietni pacildināt un nolikt viņa ģimi ļaudīm priekš acīm. Kā jau parasts, tāda cildināšana galvenā kārtā netiek mērķēta uz to cildināmo, bet uz pašiem cildinātājiem: sak', lūk, mēs esam tie vīri, tie ozoli, tie pilāri, kas visu darām!... Speciāli šīnī gadījumā jūsu saimnieks, Dalbiņš, uz tās bildes rēķina grib tikt par nākošo pilsētas galvu... Tādēļ, lūk, viņš to bildi tā iemilējies!...

Bumbiers: Ko jūs sakiet, par pilsētas galvu, sacīt, Abar, sacīt, es tomēr vēl nesaprotu, ko tad es tur, vecs kroplis, varu līdzēt!...

Kosa: Miļo Bumbier, jūs man dosit savas acis!...

Bumbiers: Savas acis, sacīt?...

Kosa: Jā, jums jāziedo jūsu acis priekš tā zeļļa tur!...

Bumbiers: Vai manu dienīņu, jaunskungs!... Ko tad manas acis nodarījušas?...

Kosa: Redziet, Bumbier, ja acis ir cilvēka sirds spogulis, kā to saka, tad jūs esiet dikti labs cilvēks... Un lai to subjektu tur arī pataisītu par labu cilvēku, lai iedvestu viņam dzīvību, man jāpaliek par liekuli, melkuli, par laupītāju, man jāaplaupa tāds labs, godīgs vecīts, kā jūs... Pagrieziet galvu tā uz labo pusi!... Redziet, es jau izķēru vienu gabalu no kreisās acs... Nesāpēja?...

Bumbiers smaida: I nemaz nē, jaunskungs!...

Kosa: Nu, lūk, lūk, — šis smaids padara jūs traki interesantu!... Jums ir tāds skats, kā kad jūs gribētu visu pasauli laimīgu darīt!...

Bumbiers nokaunējies: Bet, jaunskungs, sacīt, ko jūs runājiēt!... Neesmu jau, sacīt, zaglis vai blēdis, bet tā kā... labprāt iedzeru savu šnabīti, — kur tas laiks! — neesmu bijis... (pēkšņi, errīgi): E, vecs kroplis, sacīt, jā!...

Kosa neatbild, strādā pie ģimētnes.

Bumbiers pieceļas, pieiet viņam klāt, zimīgi: Jaunskungs, nenemiet par ļaunu... es jums, sacīt, atdodu savas acis!... Es viņam (rāda uz ģimētni) atdotu savas acis!... Priekš viņa man nav zēl!...

K o s a: Klausāties, Bumbier, — kā tad jūs tik pēkšņi nācāt ar viņu draugos?...

B u m b i e r s: Viņš bija labs cilvēks, jauns-kungs.. Viņš bija goda vīrs.. Tas tur!.. Viņu var teikt un sla-vēt.. Viņš mīlēja visu pasauli, sacīt!.. Jā, jā!.. Prieks viņa man nav zēl!..

K o s a brīnās: Vai tad jūs to vīru pazināt?...

B u m b i e r s: Pazinu, jauns-kungs, dikti labi, sacīt, pazinu!.. (Pēkšņi errīgi.) Redzēju, kad brauca, kad gāja.. Runājam, dzirdēju.. Balss bija kā ērģeles.. (Atkal at-kust.) Kad viņš biedrībā runāja, — kā baznīcā!.. „Tautas dēli un meitas!.. Mēs atkal esam vienoti kopā!..“ Hehe.. sacīt.. tā viņš runāja!..

K o s a: Nu, vai tad viņš izskatījās līdzīgs tam, kas te uzgleznots?...

B u m b i e r s purina galvu: Nepavisam nē, jauns-kungs.. sacīt, no citas zortes!.. Viņam bija drusciņ pa-liels deguns un bārzda plata.. vēl toreiz.. tur.. bija pla-ta.. kamēr apcirpa.. Un te bija viena stingra krunka, zem acs.. tagad.. hehe!.. to simtiem!.. Un tādu baltu elksīpu, tādu lielu krūti..

K o s a: Tā ir fraka, Bumbier!..

B u m b i e r s: Tādu fraķi viņš nevalkāja.. Viņš ne-bija, sacīt, no Skangales ākstu pulka, jauns-kungs!..

K o s a: Tādā gadījumā, — vai ziniet, ko, Bumbier, mēs to bleķi ņemsim un (norauj audeklu no stafelejas) metīsim kaktā!.. (Nosviež audeklu kaktā.)

B u m b i e r s izbījies: Vai, jauns-kungs, ko tad nu jūs!..

K o s a: Ja jūs sakiet, ka tas vīrs bijis godīgs cilvēks, tad es tam ticu! Un es tak neiešu goda vīru izķēmot!.. Tas būtu barbarisms!.. Tagad mēs sāksim to lietu pavi-sam no jauna.. Jūs man dosit savas acis un varbūt kādu drusku vēl kaut kā.. Un tad — un tad varbūt viss būs labi!..

B u m b i e r s ar smaidu: Piedodiet man, vecam krop-lim, sacīt.. ka jūs tā manis dē!.. manis dē!.., (Sirsnīgi.) Mīlais jauns-kungs, kas tā pasaule ir par brīnumu kamba-

ri... sacīt... tā pasaule jau ir kā tāda apburta pils, sacīt ar istabu istabas galā... Un tu ej, sacīt, un tu ej, sacīt... un nezini, nei, kur ieiešana, nei, kur iziešana!... Un katra istaba savādāka... Ir tumši kambari, sacīt, un gaišas zāles!... (Saņem viņa roku.) Mīlais jaunskungs, un sirds staigā un maldās... Mīlais jaunskungs, sacīt, ko tā cilvēka sirds var izciest... ko viņa var izciest, sacīt, un nepārplīst, — tīrais brīnums!... Un vēl es gribu sacīt: mīlais jaunskungs, labu cilvēku pazīst no tālienes!... Es mīlu savu šņabīti, sacīt, es — kur tas laiks, jaunskungs, ne esmu bijis baznīcā — bet kad viens cilvēks man iepatīk, tad es, sacīt, viņu arī turu labi!... Es zinu, jaunskungs: kas jums no manas ubaga sirds... bet varbūt... kādreiz ievajagas... (smejas) hehe... manas acis tak, lūk, nodērēja. Varbūt, sacīt, kādreiz ievajaga manas ubaga sirds...

K o s a: Kāds jūs savāds, Bumbier... Sakiet, Bumbier, jūs laikam kādreiz esiet labas dienas pieredzējuši?...

B u m b i e r s čukstoši: Visādi bija, sacīt, visādi bija!... (Smejas.) Hehe!... Tas nenāks, nenāks vairs... kā dziesmā dzied... Bet nu laikam gan es varu iet, jaunskungs?... Šodien, sacīt, jau manis vairs nevajadzēs... manu acu, sacīt...

K o s a: Jā, rīt sāksim ar jauniem spēkiem!...

B u m b i e r s: Hehe... es jau dzirdu, jaunskungs, kā, sacīt, trepītes čikst... kā, sacīt, tipina viens putniņš... tip-tiptip... iet pa slepenu taciņu... kur viņu gaida... Pavasars, jaunskungs... hehe... pavasars, sacīt, ar visu ziedu jaukumu... Un cik labi, sacīt, jaunam būt, kad katra dzīslīņa mīlēt mīlē... Pavasars, jaunskungs, pavasars...

(Lilija lēnītēm atdara durvis un ienāk)

IX s k a t s

Kosa, Bumbiers, Lilija

L i l i j a: Haha!... Bumbiers atkal sludina pavasari!...

B u m b i e r s: Jauks laiciņš, jaunkundze... sacīt, tas

jaukākais laiciņš... Es teicu, jaunkundze: sacīt, nāk pavasars!... Un vai man nebija taisnība: sacīt, pavasars ir klāt!... (Zīmīgi skatās uz viņiem.) Sak', labāku nevar gribēt!...

Lilija pēkšņi, jūtīgi, kā hipnotizēta no viņa skata: Jā, jā, Bumbier, ir pavasars!...

Bumbieris: Tikai, lēnām, bērni... sacīt, ar apdomu!... Hehe!... No lielas laimes mirst... Tā ir kā gifts, sacīt, tā lielā laime... Piedodiet man, vecam muļķim... Es jau tik to labu... to labu vien, sacīt... Neņemiet ļaunā, jaunskungs, ka vecs vīrs ar' pavasari, sacīt, traks paliek!... (Iziet ārā.)

X s k a t s

Lilija, Kosa

Lilija: Vai zini, Oskar, man liekas, ka tas vecis šinī mājā ir vienīgais mūsu protežē!...

Kosa: Nē, nopietni, — zīmpatīks večuks! Un vai tu zini, Lilit, ko es nolēmu: es iesviedu to iesākto ģimetni kaktā un tagad taisīšu Bumbiera portreju!... Tas ir kaut kas daudz interesantāks un ja tas Strazdiņš ir tāda mistiska persona, tad ļaudim tak vienalga, kā viņu zīmē!... Biju nosirdījies uz nebēdu, bet, redzi, katrai lietai ir sava labā puse!... Ja man te nebūtu bijusi jāglezno tā nolādētā portreja, tad mēs tak nevarētu katru dienu kopā būt!... Nezin, vai pat tad mēs būtu iepazinušies!...

Lilija: Nu nē, — rokā es tevi katrā ziņā būtu dabūjusi!... Izbēdzis tu man nebūtu...

Kosa: Haha!... Ak, tu mani būtu dabūjusi rokā!... Jā, enerģijas tev netrūkst, Lilit!...

Lilija: Pie manis viss iet ātri: viens, divi!...

Kosa: Bet ne ikreiz tāds ātrums ir slavējams!... Ja nu tu mani, tāpat kā iemīlējusi, — viens, divi! — arī izmīlē?...

Lilija: Nē, Oskar, mīlo puisīt, tas nenotiks!.. Ja es atkal tā kaut kam pieķeros, tad turos zobus sakodusi!.. Es jau esmu ar mieru dot tev, kādu garantiju vien gribi!..

Kosa smaida: Nu, piemēram?..

Lilija: Nu, ja tu domā, ka ligava, nu teiksim, vai mīļākā no tevīs var aizbēgt, tad sieva tak neaizbēgs, mīlo puisīt!..

Kosa: Tu, domā: precēsimies?..

Lilija: Man nekas nav pretim!..

Kosa: Jā, to tu tā domā!.. Bet ko domā tavš papiņš un māmiņa, — vai tu par to neesi paaizinteresējusies?..

Lilija: Papiņš... papiņš domā to, ko māmiņa domā...

Kosa: Un ko domā māmiņa?..

Lilija: Māmiņa domā...

Kosa: Kaut tāds plīkadīda pindzelētājs zarā pakārtos!..

Lilija: Mama patiesi ir tāda jocīga tais lietās, bet... bet... mēs cīnīsimies?..

Kosa smaida: Ar kādiem ieročiem?..

Lilija: Es raudāšu, plēsīšu matus, draudēšu sličināties, gīftēties!..

Kosa: Tas ikreiz nelīdz!..

Lilija: Nelīdz, nelīdz!.. Tu ar' tik neticīgi skaties nākotnē!.. Nu, ja nekas cits nelīdzēs, tad bēgsim!..

Kosa: Un tev nebūs papiņa un māmiņas žēl?..

Lilija ar asarām: Žēl?... Jā, ko tad lai es žēloju, kad viņi tādi, kad viņi mani nežēlo?..

Kosa: Līlucīt, asaras?... Fui!.. Par agru, bērns, par agru!.. Dod labāk mutīti!..

Lilija: Nu, šel!.. (Viņi skūpstas.)

Kosa: Palīka labāki?..

Lilija ātri: Jā... Tu, Oskar, nemaz nevari iedomāties, kas man spēka iekšā!.. Ja es ko noņemos, tad es ar' izvedu galā!.. Es vēl nezinu, kā es to iesākšu, kā tas viss izveidosies, bet palaujies uz mani: tas notiks, lai tur vai kas!.. Papriekš man jātiek ar to nākošo baznīckungu galā!.. Viņš tagad nāk katru dienu... Es redzu, ka viņš grib kaut ko teikt, bet es aizvien nerrojos un tā viņš tiek

izsists no sliedēm... Tu zini, es viņu sabrīdināju, ka tā, parastā ceļā, viņš neko nepanāks... ka viņam papriekš jārunā ar meitiņu un tad tik ar papiņu un māmiņu... Un tā nu es redzu, ka viņš grib oficiāli mani bildināt...

K o s a sērīgi: Nu, kas... tu būsi mācītāja madāma, tev būs pašai savi zirgi.. un krēsls baznīcā... un augļu dārzs... Un tu žāvēsi ābolus un plūmes... Un cienīgtēvs staigās pa istabu, rokas uz muguras salicis, bet tev klēpī būs viens mazs nākošais cienīgtēvs..

L i l i j a dusmīgi: Fui, Oskar, neapsķebini man dūšu!...

K o s a tāpat kā iepriekš turpina: Bet gleznotājs dzīvo kaut kur augstu, augstu... zini, tuvāk pie debesīm... un viņa istabā bieži ir auksti..

L i l i j a cieši: Es nemīlu tupēt pie krāsns!...

K o s a: Viņa istabā bieži ir auksti un ož pēc krāsas...

L i l i j a sarauc deguntiņu, osta gaisu: Man patīk krāsas smaka!...

K o s a iesmejas: Haha!... Un bieži gadās tā, ka gleznotājs prasa: „Sievīņ, kas mums būs pusdienā?“

L i l i j a: Un tad sieviņa atbild: „Nekas!“

K o s a: Gluži pareizi!... Un tad gleznotājs sarauc pieri un saka: „Bet, mīļā sieviņ, tas tak apnik — katru dienu tā pati rikte! Aizvakar bija nekas, un vakar bija nekas un šodien atkal nekas!“

L i l i j a: Un tad sieviņa saka: „Ak, tu, negausīgais cilvēk!... Kas gan var būt labāks par šo maltīti!... Pats ķēniņš jau katru dienu tādu nedabon!“ Un viņa ņem un ceļ viņam priekšā savus skūpstus... tā... pārpilnībā, pārpilnībā!... (Kaislīgi skūpsta viņu,)

K o s a: Tas iet pie sirds, tas iet pie sirds!... Bet ja nu skūpstu vietā uzreiz nāk asaras?...

L i l i j a cieši: Nenāks!... Un ja kādreiz negribot izskries kāda, tad... noslaucis to tā, neredzot, priekšautā un trallinās!...

K o s a: Nu, ja tu to apsoli... tad mēs varam ar' nemities un precēties...

Lilija: Jā, jā, mīlo puisīt, es zināju, ka tev vajag nākt... Un taisni tādām tev vajadzēja nākt... Ne ķestera svārkos, ne ar skokotāja brilli uz deguna, ne ar zelta pulksteņu ķēdi un lieliem gredzeniem pirkstos... taisni tādām tev vajadzēja nākt... ar tām zilajām, zilajām acīm un sprgainajiem matiņiem... uhū, hū... tikai ne pārāk sentimentāli, Lilit, tikai ne pārāk sentimentāli.. Un mums būs puisīts, Oskar, nē, puisīts un meitiņa... nē: divi puisīši un viena meitiņa..

Kosa: Tss!... Tss!... Lēnām pār tiltu!... Tu to lietu nem en gros!...

Lilija: Nu ir riktīgi!... Jā, saki, lūdzu, kāpēc diviem tādiem smukiem un sārtiem cilvēkiem lai nebūtu smuki un sārti pēcnācēji!... Par pārējo gan Dievs gādās!...

Kosa: Lilit, tu esi burve!... Tu esi.., tu esi.. es nemaz nevaru pateikt, kas tu esi!...

Lilija: Un kad viss jau ir tik tālu, tad parasti notiek saderināšanās... Kartes mēs neizsūtīsim... Tas par daudz parastie „Lilija Dalbiņa un Oskars Kosa — saderinājušies!“ Mēs nodrukāsim vienu pašu karti priekš mums pašiem vien!... To dara tā!.. (Cieši noskūpst viņu.) No šī brīža tu esi mans līgavainis!... Pilnīgi oficiāli!...

XI skats

Lilija, Kosa, Dalbiņa kundze

Dalbiņa kundze atver durvis, dzird Lilijas pēdējos vārdus, pārsteigta: Na, nu!... Kas tad tie par šarcher macheriem!...

Lilija palaiž Kosas rokas vaļā: Ak!...

Dalbiņa kundze: Ko tu te dari!... Ko tu te meklē!... Vai tu pavīsam no kauna esi izdzīvojusi!... Marš, laukā!...

Lilija: Pagaidi, mamma!...

Dalbiņa kundze dusmīgi: Es tev gan gaidīšu!... Kur tas ir redzēts!... Vai tas ir redzēts!... Ak, tad tāda

te notiek tā pindzelēšana!... Un uzklausāties jūs, pindzelman!... Kā jūs iedrošināties!... Ienācis mājā un kāpj uz galda virsū!... ko jūs gan domājiet!... Jokus dzīt, godīgu pamīliju iznerrot!... Jauno meiteni pavest... manai meitai galvu sagrozīt!... Projām uz vietas, ka lai jūsu smakas nepaliek!...

K o s a: Cienītā kundze, lūdzu mani uzklausīt!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Ne vārda es negribu dzirdēt!... Taisāties, kā pazūdiēt!...

K o s a: Cienītā kundze, mani nodomi ir visgodīgākie!... Es lūdzu pēc jūsu meitas rokas!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Hahaha!... Tas tik ir smalki!... Jūs... jūs lūdziet pēc manas meitas rokas!... Barons, grāfs, — paskaties kāds!... Vai mani turiet par traku... ka es došu savu meitu pasaules staigulim!...

L i l i j a: Mamm', tu viņu neapvaino!... Es viņu mīlu un viņš ir mans līgavainis!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Es jums rādīšu līgavu, es jums rādīšu līgavaini!... (Meklē, kur varētu paķert kādu metamo.)

L i l i j a: Mamm', tu neaizmirsties!... Tad nebūs labi!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Ak, tu man draudēsi!...

K o s a: Cienītā kundze, jūs esiet tādā garastāvoklī, ka... Mēs par to lietu runāsim citā reizē... Man ir tas gods atvadīties!... (Iiet, Lilija seko viņam.)

D a l b i ņ a k u n d z e: Nē!... Pa vienam!... Pa vienam!... (Attura Liliju.)

L i l i j a: Mamm', laid!...

K o s a iziet: Uz redzēšanos, Lilīt!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Tur nebūs nekādas redzēšanās!... Nu, paklausies: Lilīt!... Viņš tevi sauc par „Lilīti“! Vai tas nav kauns, kauns par visu pamīliju! Vai es to varētu domāt, ka mana meita tā zagžus, tā paslēpus., Tāda blamāža, tāda blamāža!... Ko nu teiks kandidāts? —

L i l i j a: Nu, mamm': kandidātam tur it nekas nav sakāms!...

Dalbiņa kundze: Kandidāts ir tavš līgavainis, tu, zoss, vai tu saproti!...

Lilija spītīgi: Tā mana pirmā dzirdēšana!...

Dalbiņa kundze: Arvien jaukāki!... Tu precēsi kandidātu, kad tur lai izput laukā!...

Lilija: Nekad!...

Dalbiņa kundze: Es saku: tu precēsi kandidātu!...

Lilija: Tagad vairs nav tie laiki, mamm!... Tagad nav nekāda uzspiešana!... Es to putnu biedēkli nemīlu un neprecēšu!... Tad labāk, — upē!...

Dalbiņa kundze: Nedraudē nu ar upi, tad es tev draudēšu ar žagaru!...

Lilija: Nē, mamm', — nu man pietiek!... Es darīšu tā, kā es gribēšu, — tu to iegaumē!

Dalbiņa kundze: Ragā es tevi salieksu!...

Lilija cieši: Salauzīsi, bet ne salieksi!... (Izskrien ārā.)

Dalbiņa kundze smagi nolaižas uz krēsla: Vai tas ir redzētš!... Vai tas ir redzētš!...

XII skats

Dalbiņa kundze, Dalbiņš

Dalbiņš iesteidzas pavisam apjucis: Mīle, ko tu esi izdarījusi!...

Dalbiņa kundze: Tu, tu pie visa esi vainīgs!... Tu ievedi mūsu mājā to razbainieku!...

Dalbiņš: Kādu razbainieku? Ko tu runā, Mīle?!...

Dalbiņa kundze: Tu ar saviem trakajiem projektiem, un niķiem, un stīķiem!... Vai tu ar' zini, ka viņš pavedis tavu bērnu!...

Dalbiņš: Mīle, nerunā niekus!...

Dalbiņa kundze: Es nerunāju nekādus niekus!... Vai tu ar' zini, kas te šinī istabā tika pindzelēts?... Kad es patlaban ienācu iekšā, Lilija stāvēja saķērusies

ar pindzelētāju!... Un viņš... viņš iedrošinājās lūgt pēc viņas rokas!...

D a l b i ņ š: Nevar būt!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Tev jau nekas nevar būt!.. Tu esi akls, tu neredzi, kas tavā mājā notiek!... Tu tik nokulies ar savām biedrībām un jubilejām, kamēr tava pamīlija put laukā!...

D a l b i ņ š: Es nezinu.. tas jau viss var būt... to mēs izlabosim!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Jā, kā tu zini, ka to vairs var izlabot?...

D a l b i ņ š: Mīle, tu nepulgo savu meitu!... Tu esi karsta putra, es tev saku!... Ja mēs to negribēsīm, tad nekāda prece tur neiznāks... un Lilija mums paklausīs!... Bet ja tu esi to... cilvēku, to Kosu aizdzinusi, tad tu esi rīkojusies neprātīgi!...

D a l b i ņ a k u n d z e: Kas man jāpiedzīvo!... Kas man jāpiedzīvo!... Es esot rīkojusies nepareizi sava bērna godu aizstāvēdama!...

D a l b i ņ š: Netarķški nu velti par godu un negodu! Iedomā, ka tas cilvēks mums ir vajadzīgs!... Viss mūsu pilsētas liktenis tagad atkarājas no viņa... Ja tā bilde netiek uz mālēta, tad viss ir vējā... Tad mūsu svētki ir sapušie, tad mēs esam izblamēti, tad tu nekad netiksi par pilsētas galvas sievu... Visa pasaule zin, kad pēc vienas nedēļas svinīgi tiks piekārtā Strazdiņa krūšu bilde... visas avīzes ir uzaicinātas... un nu uzreiz: beigas. Nē, to es nepārdzīvošu!... (Sāņ galvu,)

D a l b i ņ a k u n d z e jau vājāki: Bet vai tad tik vien pindzelētāju pasaulē... Varbūt, ka Sveiklīts...

D a l b i ņ š atmet ar roku: Ak, ko Sveiklīts!... Viņš izstāstīs to štuku pa pilsētu un ja sarkanie to dabon zināt... Mīle, tev ir jāsavaldās!... Kas uz Liliju attiecas, tad tā ir cita lieta, bet ja tu viņu esi apvainojusi, tad tev no viņa jālūdz piedošana!...

D a l b i ņ a k u n d z e pavisam izsamisusi: Man no viņa... jālūdz piedošana!... Nē, es laikam nekā, nekā vairs nesaprotu!...

Dalbiņš: Es tūlīt iešu pie viņa un lūgšu darbu nepārtraukt... Un kad viņš atnāks, tad tu saki, ka... ka esi pārsteigusies...

Dalbiņa kundze: Es... es esmu pārsteigusies...

Dalbiņš: Tu vari viņam apstiprināt, ka mūsu meitu viņš nedabūs, bet ka savus apvainojumus tu nem atpakaļ... Iedomā: viņam tak arī ir goda sajūta!... (Grib iet; tanī brīdī durvis atveras un ienāk Pulvers, zem rokas Kosu paņēmis.)

XIII skats

Dalbiņš, Dalbiņa kundze, Pulvers, Kosa

Pulvers: Labdien!... Haha!... Ko tad jūs tam skulptmālderim esiet nodarījuši?... Viņš skrēja pa ielu, kā vējš!... Es prasu, — kurptad?... Uz māju!... Vai bilde gatava!... Nē, nebūšot ar' nekad gatava!... Viņš tur vairs ne pirkstu nelikšot klāt... Es tūlīt redzu, ka te lieta nav riktīga, paņemu viņu smuki ontīgi zem rokas un atvedu atpakaļ!... Bet, mīlie, tādu pušieri tak nevar taisīt!... Kas tur ir par domu starpību?...

Dalbiņš: Ak, nekas... nekas sevišķs... gleznotāja kungs tikai ņēmis ļaunā, ka mana sieva drusku paasāki izteikusies... (Paklusām, Dalbiņa kundzei) Mile, runā nu...

Dalbiņa kundze pūlas, bet nevar izrunāt,

Kosa: Ak, nē, mani kungī... man liekas, ka no tās lietas tomēr nekas neiznāks... Es ļoti nožēloju, ka neesmu iepriekš paredzējis, ar kādiem ļaudīm man darīšana.. Es nepazīnu mazpilsētas gaisu... man pietiek, es vairāk nevaru...

Dalbiņš cieši, **Dalbiņa kundzei:** Mile, runā, es tev saku!...

Dalbiņa kundze ar pūlēm: Ja es... jūs... pīnglez... gleznotāja kungs... ja jūs jūtaties... apvainots, tad nekad... tad lūdzu,, lūdzu nepemiet ļaunā...

Kosa jūt zemi zem kājām, kā uzvarētājs, kas ir

žēlīgs: Atzīstos, cienītā kundze, ka jūsu vārdi mani sāpināja, bet ja nu jūs tā nožēlojat... es... es esmu ar mieru iesākt darbu nepārtraukt!...

Pulvers: Haha!... Nu, lūk, tas ir lieliski!... Es nesaprotu, kā cilvēki tā var naidoties un strīdēties!... Viss tas tik vienkārši: cilvēks nav bez kļūdām!... Bet nu iesim iemetīsim pa glāzei bairīša!... (Kosam.) Tas nāk no tam, ka nedzer alu!... Bet šoreiz jums jādzer līdz!...

Dalbīņš ne ar sevišķu patiku, bet tomēr mierīgi: Jā, sieviņ, liec iznest dārzā alu!... (Dalbīņš un Pulvers iet pa priekšu ārā; Kosa paliek iepakal.)

Dalbīņa kundze Kosam, paklusu, bet īgni: Bet manu meitu jūs tomēr nedabūsit!...

Kosa galanti: Cienītā kundze, es esmu no laimes bērniem!...

Priekš kars

Trešais cēliens

Prāva istaba, apmēram kā viesu istaba ierīkota. Mīksti krēsli. Galds. Pie sienas spogulis. Parastās sienu bildes. Pa kreisi — logi uz dārziņu. Dībenā durvis, kuŗas ved ēdamistabā, pa labi durvis uz kādu citu istabu

I s k a t s

Dalbiņš viens, staigā pa istabu ar kādu papīru rokā, mācās no papīra runu: Cienītie svētku viesi! Katra cilvēka mūžā ir dienas, kuŗas sevišķi ievērojamas un sudraba kāzas, kad radi, draugi un kaimiņi iepriecē gaviļnieku sirdis ar pacilātām runām un jūsmīgām dziesmām!... Bet vēl jo svarīgāki ir jubileju un gaviļu brīži sabiedriskos pasākumos, piemēram biedrībās, kuŗas izplata savu svētīgo gaismu uz tāliem rajoniem! Vienu šādu gaviļnieci, kuŗa par spīti skauģiem, sevišķi no kreisās puses, ir spējusi pastāvēt un augļus nest, mēs... (skatās lapā) mēs šodien godinām!... Divdesmit pieci gadi ir pagājuši no tā laika, kad Skangales tumsībā tika iemesta viena dzirkstele staltas divstāvu mūŗa mājas veidā!... (Pieiet pie spoguļa.) Mīļie svētku viesi!... Iedomājaties tuksnesi, lielu smilšainu Zacharu, kur nav neviena avotiņa, kas veldzētu slāpušo ceļnieku sirdis!... Viņi maldās un pagurst nepēkā... (paceļ roku, žestu mēģinādam) un uzreiz, — mir- dzoša oaze viņu priekšā!...

II s k a t s

Dalbiņš, Dalbiņa kundze.

Dalbiņa kundze: Bet apžēlojies, Pēter, nedziedi tak tā!... Kad tu turi runas, tu arvien dziedi!... Un tas iznāk tik žēlīgi, kā uz bērēm!...

Dalbiņš: Apžēlojies!... Runu tak nevar nolasīt!... Viņa tak jādeklamē!... Ko tad es varu darīt, kad man tāda balss!...

Dalbiņa kundze: Un tad tas uztraukums!... Tu tā uztraucies, ka drebī kā apšu lapa!... Tas tak tev tik briesmīgi kaitīgs!... Nē, kad tā jubileja būs pāri, tad tev jāatsakās no priekšnieka amata!... Tu sevi kapā iedzīsi, pa tām biedrībām kuldamies!...

Dalbiņš nepacietīgi: Pagaidi, pagaidi, — kad pilsētas vēlēšanas būs pāri, gan tad viss izriktēsies. Kad es būšu pilsētas galva, tad es varēšu no biedrības atteikties!... Bet pagaidām man jāstrādā, — saproti, man jādarbojas!... Nopelnu man vajag, nopelnu!...

Dalbiņa kundze: Un šlipse ar' tev šķībi!... Pagaidi, ļauj sakārtot... (Kārto viņam šlipsi.)

Dalbiņš: Tam Sveiklītim ir traki slikts rokraksts... Es nesaprotu, kā skolotājam var būt tik slikts rokraksts!... Citādī varētu kaut kā... bet te tu ātrumā nekā nevari izburēt... (Skatās lapā.) Izlasi nu, kas tas ir: „ēvele“ vai „ērbērgis“... Nē!... Elektrība!... Jāmācās no galvas!... Tu, Mile, turi ikšķi, lai es neapjūku!...

Dalbiņa kundze: Un tad, klausies, es ar tevi gribēju runāt par to... par to pindzelētāju!...

Dalbiņš nepacietīgi: Ak, Mile, vai tas šodien nevar palikt... Iedomā jel, kāda šodien diena... Un tu nāc ar niekiem!...

Dalbiņa kundze errīgi: Atkal jau tas priekš tevis nieki!... Tu neaizmirsti, ka te lieta grozās ap mūsu bērna likteni!...

Dalbiņš: Nu, vai tas bērns ar savu likteni nevar pagaidīt līdz rītdienai!...

Dalbiņa kundze: Jā, un rīt tev būs pagiras, un parīt atkal nezin kas... Un tā tev priekš pamilijas nekad neatliek laika!... Tagad, — paldies Dievam! — tā bilde ir uz mālēta un viņam mūsu mājā vairs nav nekāda darišana!... Samaksā viņam to naudu un — lai viņš iet!...

Dalbiņš: Jā, bet, Mile, viņš tak arī ņems tais svētkos dalību!...

Dalbiņa kundze: Nu, tā tik vēl trūka!...

Dalbiņš: Viņš tak ir viena no svarīgākām personām svētku darbinieku starpā!... Viņa darbam tak tiks parādīta tāda ievēriņa, — viņu pakārs goda vietā!... Avīzes rakstīs par viņu!... Viņš tak nedrīkst svētkos trūkt!...

Dalbiņa kundze: Nu, tad ir pagalam!... Lilija jau staigā apkārt kā neriktāga!... Ja nu viņa man iztaisa kādu blamāžu ar to pindzelētāju!... Tu redzēsī: viņa sēdēs viņam blakus, viņa ar viņu kopā vien ies, ar viņu vien dejos!... Tas ir kā dīvreiz dīvi!... Es tak Liliju pazīstu...

Dalbiņš: Jā, bet... pagaidām tur nekas nav darāms... (Nervozi.) Pacieties tak drusku, — rīt atkal viss ies istās shiedēs!...

Dalbiņa kundze nopūšas: Nu, lai Dievs dod, lai Dievs dod!... Es nesaprotu to kandidātu!... Ko viņš vilcinās!... Būtu jēl drīzāk bildinājīs, tad tā zorge būtu no kakla nost!...

Dalbiņš: Mums ir jābūt ārkārtīgi uzmanīgiem, — ka neviens nepārdomāts vārdiņš nepasprūk pār lūpām!... Mūsu skauģi klausās un kāriģi uztver katru vārdu... Iedomājies to pilki: viņi nez' kur uzoduši un uzsilda to veco pasaku par to Strazdiņu... ka viņš esot Iekšskrievijā pieķerts pie dedzināšanas un notiesāts katorgā... Un nu viņi raksta, ka mēs taisoties godināt katordznieku, — vakardienas numurā ir iekšā!... Mēs to, protams, pēc svētkiem atsauksim, bet es saku: mums jābūt uzmanīgiem!...

(Bumbiers pie pēdējiem vārdiem parādās durvīs, dzird sacīto un ar vaibstiem reagē uz to.)

III s k a t s

Dalbiņš, Dalbiņa kundze, Bumbiers.

Dalbiņa kundze ierauga Bumbieru: Ko jūs te meklējiet?...

Bumbiers: Es, kundzīt, sacīt, gribēju pateikt, ka tā kāte... no tā karoga... no dišlera tika atnesta un mēs ar dvornīcieni to karogu piešuvām...

Dalbiņš: Nu, labi, labi, — nolieciet to karogu šķūnītī, bet ietiniet., Kad dziedātāji viņam atnāks pakal, tad var atkal attīt vaļā!...

Dalbiņa kundze: Un nu jūs variet iet!...

Bumbiers: Un tad es, kundzīt... un kungs... gribēju lūgt, vai es arī, sacīt, nevaru tikt uz to biedrību, uz tiem svētkiem, tā drusciņ pa durvju šķirbiņu, sacīt, paklausīties...

Dalbiņa kundze: Nē, to jūs nevariet!... Mēs visi aiziesim un tad jums jāpaliek sargāt mājas...

Bumbiers: Bet, kundzīt, mīļā, — kad es tā, sacīt, dīkti pazemīgi palūgtu... Kad uz brītiņu, sacīt...

Dalbiņš: Nē, visi no mājas nevar iziet... jums jāpaliek, — tur nekā nevar darīt!... Dvorničene arī vēl gribēs aiziet, un kas tad!...

Bumbiers: Es jau tik uz to pirmo daļu, uz to cildināšanu gribētu, tad es atkal atnākšu, sacīt, atpakaļ...

Dalbiņa kundze: Ejiet, neķēšaties virsū... Es nemaz nesaprotu, kas jums, vecam cilvēkam, pa gribu daudzīties pa biedrībām apkārt... Un, redziet, iesviķojuši jau jūs ar' esiet — sāksiet biedrībā vēl taisīt kādu skandālu!...

Bumbiers: Vai, kundzīt, — es jau, sacīt...

Dalbiņš: Jūs dabūsīt savu svētku mielastu mājā!... Te ir alus, šnabis, gaļa, desas... ēdiēt un dzeriet, cik patīk!... Bet nu ejiet, — man nav vaļas!... (Nepacietīgi.) Ejiet!...

Bumbiers stingri, nopietni: Ak, tad tā gan, sacīt!... Ne visi, sacīt, no izredzētiem izredzēti!... Paldies par to pašu, sacīt!... (Iziet.)

Dalbiņa kundze: Uzbāzīgs cilvēks!... Tas ar' pēc svētkiem būs: forteraus!...

IV s k a t s

Dalbiņš, Dalbiņa kundze, Lilija.

Lilija baltā kleitā, ienāk: Mamm, tur tie divi avižu kungi ir uzcēlušies... viņiem vajag uznest ūdeni — nomazgāties..

Dalbiņa kundze: Tie nu ar' gullēja, kad gulēja!..

Dalbiņš: Bet apžēlojies, sieviņ, — ar nakts vilcienu piebrauca un kamēr iekodām vakariņas..

Dalbiņa kundze: Un to spēsi: tie divi negribēja gulēt vienā istabā!.. Kad tik nav par nakti sakāvušies!.. Es iešu, pateikšu Annai, lai uznes ūdeni... Lilij, lūdzu parūpējies, ka ēdamistabā tiek uzklāts galds..

Dalbiņš: Un tad, mīlā sieviņ, — pasaki Annai, lai viņas ar dvornicieni nones to bildi... tā ir jānovieto šīnī istabā... Es dabūju zināt, ka šodien, kā manā dzimšanas dienā, koris man gatavo pārsteigumu... Es gribu runāt un tad man tā bilde vajadzīga pie sāniem..

Lilija: Ak, papiņ... es pavisam biju piemirsusi: tev tak šodien dzimšanas diena!.. Daudz laimes, laimes, daudz laimes! (Skūpstā viņu.)

Dalbiņš: Esi tik smuki ārtīga un klausī vecākus, gan tad viss būs labi..

Dalbiņa kundze: Tā tas ir!.. Mūsu ģimenes svētkus mēs aizmirstam biedrības svētku dēļ... Visu tik priekš tautas, visu tik priekš tautas! (Iziet pa labi.)

Lilija: Es parūpēšos par galdu!.. (Ieiet pa dibena durvīm.)

V s k a t s

Dalbiņš, Žuka, Anna.

Dalbiņš staigā atkal pa istabu, runā mācīdamies: Viņi maldās un pagurst nespēkā.. un uzreiz mirdzoša oaze viņu priekšā!.. (Taisa žestu, kurš iznāk diezgan komisks.)

Žuka ienāk pa labi: Labrīt, mīlo tautiet!..

D a l b i ņ š: A, jūs, Žukas kungs!... Labrīt, labrīt... Nu, kā labi dusējāt?...

Ž u k a: Tā bija gan jauka dusēšana jūsu baltajos palagos!... Es būtu gulējis neatmozdami, ja tas nepanesamais cilvēks, tas „Baltijas“ redakcijas priekšstāvis tik briesmīgi nekrācis!... Mīlo tautiet, negribu jums izteikt nekādu pārmetumu, bet, man šķiet, jūs būtu ļoti prātīgi darījuši, ja būtu to „Baltijas“ redakciju, nu, teiksim, piemirsuši ieaicināt...

D a l b i ņ š: Jā, Žukas kungs, bet tas tak arī ir pilsonisks laikraksts...

Ž u k a: Bet, apžēlojaties, neviens tak viņu nelasa, izņemot viņa paša izdevējus...

A n n a i e n ā k: Lūdzu, kungs, kundze lika sacīt, ka ciemiņiem mazgāšanās ūdens ir ienests...

Ž u k a a p j ū k: Es... es jau nomazgājos!...

A n n a n e s a p r a z d a m a p a s k a t ā s u z v i ņ u.

D a l b i ņ š s a p r o t, g r i b, g l ā b t s i t u ā c i j u: Jūs variet iet, Anna!...

A n n a i z i e t.

Ž u k a: Laiks priekš jūsu svētkiem kā radīts... smuka saulīte!... Pati daba istiem tautas dēliem labvēlīga!... Sakiet, jums būs arī teātra izrāde un tiks izrādīts „Pazuđušais dēls“?... Vai jūs nevarējāt ņemt labāk kaut kādu klasisku, — kādu opereti vai dziedāšanas lugu?...

D a l b i ņ š: Es nezinu, Žukas kungs, tās teātra lietas pie mums pārzin grāmatu tirgotājs Pirtjūls..

Ž u k a: Tā, tā... Es savā apsveikšanas runā gribu sevišķi uzsvērt to apstākli, ka jūsu biedrība nolēmusi izrakstīt priekš sava lasāmgalda veselus trīs mūsu avizes eksemplārus...

D a l b i ņ š: Bet tas jau ir sīkums, Žukas kungs...

Ž e k a: Nē, tas pierāda, ka biedrībā valda veselīgs gars, mīlo tautiet!... (Paved viņu pāris soļus sāpus.) Sakiet, vai jums te pilsētā nav kādas personas, kurās būtu sevišķi kaitīgas valsts kārtībai... mīniet man viņas un dodiet mazliet materiālu, tad es viņas pamatīgi apstrādāšu...

Dalbiņš: Es nezinu, Žukaš kungs, — man par to vēl jāpārdomā...

Žuka: Saprotu, saprotu, mīlo tautiet, — jums šodien tāda diena... Mums te ir gan viens korespondents... skolotājs Sveiklīts, bet man šķiet, ka tas to lietu nem pārāk viegli...

(Spriguls un Dambis ienāk pa labi.)

VI skats

Dalbiņš, Žuka, Spriguls, Dambis.

Spriguls: Labrīt, priekšnieka kungs!...

Dambis: Labrīt, Dalbiņa kungs!...

Dalbiņš: Labrīt, labrīt, ciemiņi!...

Spriguls: Mūsu kolēģis Žuka šorīt bija mudīgāks par mums: viņam laikam tāds stingrāks runcis no vakardienas!...

Žuka: Es izlūgtos, tautiet, bez asprātībām!...

Dalbiņš: Ak, jā, pareizi, kungī... jūs jau būsit varen izsalkuši un izslāpuši... Mēs tūlīt iesim pie galda...

Spriguls: Tie vakar bija gan jums smalki cigāri, priekšnieka kungs, — man vēl šorīt tāda patikama garša mutē!...

Žuka: Dodiet tak viņam vienu cigāru, tautiet!...

Dalbiņš: Ķer kabatā pēc cigāriem: Ak, lūdzu, lūdzu!...

Dambis: Priekšnieka kungs jau, tā sacīt, parādes uniformā!...

Dalbiņš: Jā, mani kungī, divpadsmitos nāks dziedātāji pēc karoga!...

Spriguls: Es vakar, pa tumsu, braucot, gan maz no jūsu pilsētas redzēju, bet man viņa izlikās varen skaišta!... Es viņu varētu nosaukt par Baltijas Florenci... Rīt es pamatīgi viņu apstaigāšu un tad jūs mūsu avīzē lasīsiet veselu sēriju rakstu „Skangales pagātne un tagadne“... Ja nemaldos, mums te ir kādi pieci simti abonentu...

Žuk a: Cik jūs teicāt: pieci?... (Lepni.) Mums ir septiņi!...

Spriguls: Nē, kolēģi: es teicu, — pieci simti!...

Žuk a: Bet jūsu avīzi tak tikai pavisam drukā četri simti eksemplāros!...

Spriguls errīgi: Vai jūs viņu skaitījāt?...

Dalbiņš: Es lūdzu, kungi... šodien ir, tā sacīt, tādi mazi pilsonības saderības svētki!... Būsim mēs visi vienprātīgi un priecīgi kopā!...

Dambis: Jā, jā, protams, — bez kādām domu starpībām!... Man vismaz nav par ko strīdēties, jo cik izplatīta mūsu avīze, to katrs bērns zina!... Es tikai vēlētos vēl noskaidrot vienu jautājumu: kādā kārtībā runās preses priekštāvji?... Man šķiet, ka vajadzētu ievērot to principu: pēc vecuma!...

Spriguls smaida: Man tur nav nekas pretim, jo mūsu avīze ir tā vecākā!...

Dambis: Kolēģi, vai jūs tiešām neziniat, ka mūsu avīze iznāk kopš 1881. gada?...

Spriguls: Jūsu firmas laikraksts iznāk kopš šī gada, bet jūsu avīze ar tagadējo nosaukumu ir jaunāka par mūsējo...

Dambis: Kolēģi, neielaidīsimies sīkumos...

Spriguls: Mūsu avīzes devīze ir: aizstāvēt patiesību un es nevaru pielaist, ka patiesība tiek kājām mīta...

Dalbiņš: Kungi, man šķiet, šis jautājums izšķirsies pats no sevis!... Redziet, kā Žukas kungs mierīgi izturas šai lietā...

Žuk a: Man, kungi un tautieši, ir dots tāds rīkojums, ka ja mūsu avīze nevar uzstāties kā pirmā, tad viņa nemaz neuzstāsies!...

Dalbiņš bezspēcīgi izpleš rokas: Bet, kungi, nu ko mēs tad lai iesākam?...

Dambis Sprigulim, paklusām: Vai jūs, kolēģi, dzirdējāt šo bezkaunību?...

Spriguls: Riebīgs cilvēks!.. Viņš pat muti nav mazgājis!...

VII skats

Dalbiņš, Žuka, Spriguls, Dambis, Anna, Dvorņiciene

Anna kopā ar dvorņicieni ienes bildi zeltītā rāmī:
Te būs, kungs, tā bilde...

Dalbiņš: Lieciet viņu tur uz galda.. un piestum-
jiet to galdu pie sienas...

(Anna ar dvorņicieni dara to; tad iziet)

Dalbiņš skatās uz ģimetni: Nupat gleznotāja
kungs viņu pabeidzis.. krāsa vēl nav lāga nožuvusi... Lū-
dzu, kungī, nenosmērējiet piedurknes!... (Skatās uz glez-
nojumu, neapmierināts.) Hm... hm...

Žuka: Tā tad tas ir jūsu biedrības pirmais celmu
lauzējs?...

Dalbiņš: Jā, šis ir tas vīrs, kurš Skangalē dzina
pirmo vagu!...

Dambis: Kāda zimpatiska, taisnīga seja!...

Žuka: Lūk, šī vaigu līnija gaiši norāda, ka tas ir
vīrs, kurš stāvējis par tautisko lietu!...

Spriguls: Bet, kungī, ievērojiet šo tipisko, lat-
visko degunu!... Vai ziniet, es esmu novērojis, ka katrā
Latvijas apvidā cilvēkiem ir savāda deguna būve!... Es
gandrīz varu derēt, ka viņš ir pēc dzimuma saikavietis!...

Dalbiņš: Nē, Spriguļa kungs, šoreiz jūs esiet mal-
dījušies, — viņš ir bijis īsts kurzemnieks, no Vec-Saules
pagasta!...

Spriguls: Nu, lūk, lūk!... Saikaviešiem un kur-
zemniekiem no Engures ezera apkārtnes ir pilnīgi vie-
nāda deguna būve!...

Žuka nicinoši: Vec-Saule esot pie Engures ezera!...

Dambis: Jūs viņu labi pazināt, to godājāmo sirm-
galvi?...

Dalbiņš: Ak, jā!... Es toreiz, kad viņš Skangalē
darbojās, vēl biju jauneklis!... Viņš bija mana tēva namā
pastāvīgs viesis!... Mūsu ģimene un Strazdiņu ģimene,
tās, var sacīt, bija kā divas māsas!...

Sprīguls: Tā portreja tak ir gleznota pēc kāda jaunāka laika uzņēmuma?...

Dalbiņš: Jā, viņš mums atsūtīja savu fotografiju... no Rostovas vai no Jekaterinoslavas... labi neapskatīju pasta stempeli!...

Žuka: Tā, tā!... Tie sarkanie brāļi tā tad atkal ir smagi iekrituši!... Jūs tak lasījāt viņu ziņojumu, kurā uz šī goda vīra dzīvi tiek mesta bezdievīga ēna!...

Dalbiņš: Jā, kā tad, jā, kā tad!... Nieki!... Nieki!... Tīrie nieki!... Mēs vakar saņēmām no viņa apsveikšanas telegramu!... Jā, jā!... „Sveicinu māmuļu viņas sudraba kāzās! Pirmais priekšnieks!“... Jā, jā!...

Žuka: Tas ir raksturīgi, ka viņš saka taisni „māmuļu“!... Tas nozīmē, ka viņš arī tālā svešumā nav aizmirsis tautisko lietu!...

Dalbiņš: Bet nu, kungī, mēs varēsīm iet mazliet stiprināt savu grēcīgo miesu!...

Dambis: Bet tas jautājums par to uzstāšanās kārtību, priekšnieka kungs!...

Dalbiņš: To mēs pārspriedīsim pie glāzes miesta!... Lūdzu, kungī, tur uz priekšu!... (Rāda viņiem uz ēdamistabas durvīm; viņi iet, Dalbiņš nopaka.)

Lilija ienāk pa labi: Papu!... (Dalbiņš nedzird.)

VII skats

Lilija, Godiņš

Lilija pieiet pie ģimenes, aplūko to, smejas: Nabaga Bumbiers!... Un viņam būs jākarājas biedrībā pie sienas!...

Godiņš ienāk pa labi, svārkos: Labrīt, jaunkundze!...

Lilija vienaldzīgi: Labrīt!... Jūs vēlaties runāt ar papu?...

Godiņš: Nē, es, tā sacīt... vēlētos taisni ar jums...

Lilija: Atkal par kristīgas nama mātes pienākumiem?... Lai paliek šodien!...

Godiņš: Jaunkundz, tā ir ļoti svarīga lieta!...

Lilija: Vēl svarīgāka?... Tas tak interesanti!...

Godiņš: Jaunkundz, jūs varbūt būsat pārsteigta...

Lilija zin, ko viņš grib sacīt, bet joko viņu: Jūs gribiet mani pārsteigt, kandidāta kungs?... Jūs gribiet man likt priekšā iet visticamāk?... Jā, jā!... To jūs gribiet! (Sasit rokas)

Godiņš: Lilijas jaunkundze...

Lilija neklausās: Bet ja nu es negribu?... Ja es taisni šodien negribu?... Nu, šoreiz es jūs paķircināšu, kandidāta kungs!...

Godiņš nopietni: Lilijas jaunkundze, tam visticamāk laikam reiz ir jābeidzas...

Lilija spēlē vilušos: Te nu bija... Un es domāju...

Godiņš: Es, Lilijas jaunkundze, šodien ar jums runāšu kā ar pilnīgi pieaugušu sievieti, kura saprot dzīvi un var jau lemt par savu likteni...

Lilija: Ahā!... Nu, es zinu... (apsēžas,) Jūs mani gribat izrāt... Jā, jā... par to, ka es vakar, kad jūs mani uz ielas sveicinājāt, taisīju jums kniksi...

Godiņš: Lilijas jaunkundze...

Lilija: Bet tas jau bija tikai joks, kandidāta kungs, tas bija tikai joks... pavisam nevainīgs joks!... Nu, nedusmojaties jēl jūs, labais cilvēks, nedusmojaties!... Šodien ir tāda diena, ka visiem jābūt priecīgiem!... Iedomājaties, kandidāta kungs: šodien tak trīs- vai pat četrkārtīgi svētki!...

Godiņš: Lilijas jaunkundze...

Lilija: Jūs tak nesūdzēsiet paņam, ko, kandidāta kungs!... Paņam šodien pilna galva dažādu darīšanu un bez tam — viņam dzimumdiena!... Nevajaga viņu saņugtināt, kandidāta kungs!...

Godiņš: Lilijas jaunkundze, jūs mani nemaz neļāžat pie vārda...

Lilija: Ak, tā?... Piedodiet!... Jūs gribiet runāt?... Lūdzu, lūdzu!...

Godiņš grib kaut ko teikt, bet Lilija skatās uz viņu ar tik bezbēdīgi-zobgalīgu skatu, ka viņš var tikai izsacīt: Hm... (tad, pēc īsas pauzes.) Sevišķi skaists pavasara laiks šodien...

Lilija: Jā, un vakar bija pavisam ārkārtīgi skaists laiks!... Bet pagājušo gadu taisni šīs dienas datumā, es atminu, tas iekrita zaļā ceturtdienā, — mēs bijām uz upes, braucām ar laiviņu, — un tad bija vēl daudz, daudz jaukāks! (Knapi valda smieklus.)

Godiņš: Lilijas jaunkundze, jūs mani izjokojat!...

Lilija: Nē, nebūt nē... Es tikai rīkojos pēc paraugiem... Jo tas tā arvien mēdzot būt: kad kāds jauns cilvēks atnāk sev sievu bildināt, tad viņš ne par ko citu nevar dabūt vārdu pār lūpām... un tad viņi runā par laiku un par zivju maksķerēšanu un par beku lasīšanu, — par visu ko, tikai ne par to isto!...

Godiņš: Jūs sakiēt, Lilijas jaunkundze, ka es esot atnācis jūs bildināt...

Lilija spēlē nokaunējušos: Vai, tas nav tiesa, kandidāta kungs!... Ak, kā es esmu iegāzusies!... Kā gan es varēju iedomāties, ka kandidāta kungs izvēlēsies tik neizdevīgu brīdi priekš sievas bildināšanas!... Tas jau būtu smieklīgi!... Kad otrā istabā skan naži un dakšiņas un paukšķ korķi, — kandidāta kungs, piedodiet, ka es jūs esmu turējusi par tik prozaisku cilvēku!... Un vispārīgi... vispārīgi, kā es varēju iedomāties, ka kandidāta kungs mani, muļķi, bildinās!... Fui, man kauns!... (Grib skriet laukā, seju rokām aizklājusi.)

Godiņš netiek no viņas gudrs, pieceļas: Lilijas jaunkundze... lūdzu nebēdziet... Jā, Lilijas jaunkundze, tas tiešām tā ir... Es zinu, ka šodien nav īstais laiks, bet... es ilgāki nevaru... Bez tam — arī mācītāja kungs man taisa piezīmes... Jā, Lilijas jaunkundze, es lūdzu pēc jūsu rokas!...

Lilija: Ko jūs sakiēt!... (Spēlē pavisam apmulsušu, smagi nosēzdamies uz krēsla.) Tas nāk tik piepeši!... Es visu laiku domāju, ka tas tikai pa jokam...

Godiņš pavisam apmulsināts: Ak, Lilijas jaunkundze, kā jūs varējāt iedomāties, ka es dzīšu jokus tik nopietnā lietā...

Lilija: Bet, kandidāta kungs, apdomājiet, ko jūs dariet!... Jūs gribiet ņemt par sievu tādu, tādu draiskuli, tādu traku skuķi!...

Godiņš grib jau mesties ceļos: Ak, Lilija, ja tik tu esi ar mieru!...

Lilija: Pagaidiet, pagaidiet!... To nē!... To tik nē!...

Godiņš: Es saprotu... jūs gribiet apdomāties... lieta ir pārāk svarīga...

Lilija beidz spēlēt: Nē; es negribu vis apdomāties...

Godiņš nesaprot: Tas ir, — kā?...

Lilija: Man nav ko domāt. Es pie jums neiešu...

Godiņš: Bet... bet...

Lilija: Es jūs nemīlu... Jūs man esiet pavisam, pavisam vienaldzīgs...

Godiņš: Bet, Lilijas jaunkundze... es tak domāju... jūsu māmiņa man vakar lika manīt...

Lilija: Ka viņas meitiņa grib precēties?... Varbūt gan, bet tikai ne ar jums!... Jūs man variet tikt zagts!...

Godiņš: Lilijas jaunkundze, pēc šādiem vārdiem un vispārīgi... pēc jūsu izturēšanās...

Lilija: Kas jūs būsīt par mācītāju, kandidāta kungs, ja jūs esiet tik vājš dvēseļu pazinējs!... (Paver durvis uz ēdamistabu.) Lūdzu, kandidāta kungs, te ir papiņš un viesi no Rīgas!...

(Godiņš nemaz nav domājis tur iet, bet viņam cits nekas neatliek, kā ieiet)

IX skats

Lilija, Kosa

Kosa ienāk pa labi, ierauga Liliju: Lilīt, cik tu skaista šodien!...

Lilija: Tss!... Klusāki!... Tur blakus istabā ir papiņš un tie avīžnieki no Rīgas un Godiņš...

K o s a: Bet kad tu man tā patīc, ka es nevaru klu-
sāki!...

L i l i j a: Nu, tad būs — fuč!... Bet ja mēs izturamies
klusī, tad mēs varam kādu brītiņu patērzēt... Tagad jau
tas mums iznāk tik reti!...

K o s a: Nu, labi!... Es uzpurēju savu sajūsmu lietas
pratiskai pusei... Nu, lūk, tur jau ar' mans onkulīts, —
uz ģimenes!... Bet nu — izliets Bumbiers!... Lūk, kā
mirstīgie tiek pie nemirstības!... Ak, tu, raibā pasaulīt,
kā Bumbiers saka!...

L i l i j a: Vai tu zini, puisīt, kas te nupat notika?...
Kandidāts Godiņš mani nupat oficiāli bildināja un es vi-
ņam, protams, atteicu!... To tev vajadzēja dzirdēt, kā es
viņu iznerroju!... Pēc tāda joka pat viņš vairs nebūtu
spējīgs lolot domas par sievas ņemšanu no šīs mājas!...

K o s a: Ak, tu mīlais bērns!...

L i l i j a: Bet, puisīt, ar to tā lieta vēl nav galā!...
Pašlaik ir tāds brīdis pienācis; kad mums nopietni jāprasa:
kas būs tālāk?... Tavas „mālderdienas Dalbiņos“ nu ir
beigušās...

K o s a: Jā, tās bija jaukas dienas...

L i l i j a: Nu, un tagad tak mēs vairs nevaram reizot
katrs uz savu pusi!...

K o s a: Es atkārtosū taviem vecākiem savu bildinā-
jumu...

L i l i j a: Ļoti labi, bet vai no tam kas iznāks?... Pa-
pu jau es gan apstrādātu, ja mamma nestāvētu ceļā!...
Bet viņa uz tevi tā ir ieēdusies, ka drīzāk būtu ar mieru
redzēt tevi beigtu, nekā pie maniem sāniem!... Pat ja tu
uzreiz par miljonāru paliktu, es nezinu, vai tā lieta ietu...

K o s a: Tā tad atliek...

L i l i j a: Vai nu lūgt, vai nogaidīt...

K o s a sērīgi: Ak, nogaidīt...

L i l i j a: To varētu darīt tā: es pēc kāda laiciņa lai-
stos no šejienes uz Rīgu. Izspēlētu kādu komēdiju, ka
esmu tevi galīgi aizmirsusi. Un kad mēs abi divi Rīgā
tiktu kopā, tad mēs to lietu gan kaut kā iegrozītu!...

K o s a: Bet, mīļais bērns, es nevienu dienu nevaru bez tevis iztikt!...

L i l i j a sērīgi: Vai tu domā, ka es varu?... Nu, ko tad?... Krist abiem ceļos, lūgties, raudāt?... Nu, saki, vai pasaulē ir taisnība!... Kur ir divi tādi cilvēki, kuri tik labi derētu viens priekš otra, kā mēs?... Un — nelaiž kopā!...

K o s a: Līlucīt, nu, redzi: man uzreiz palika tik sērīgs prāts!... Man tā likās, ka tie svētki mūžīgi vilksies un nu, lūk, — viņiem beigas!... Es tak būtu ar mieru bīdēt desmit biedrībām katrai pa desmit priekšniekiem, ja tikai varētu ar tevi kopā būt!...

L i l i j a: Mēs vēl gudrosim!...

K o s a sērīgi: Jā, mēs vēl gudrosim un nekā mēs neizgudrosim, Lilit!...

L i l i j a: Vai zini ko: šovakar, — svētkos, ballē, — mēs tik divi kopā, tik divi vien... Lai tur mamma vai ko saka!... Lai visi redz, cik labi mēs stāvam un saderam kopā!... Varbūt, ka tad ar' mamma...

X s k a t s

Lilija, Kosa, Bumbiers.

B u m b i e r s: Lūk, sacīt... nevienu nav... tik viņi divi, sacīt, kā balodiši!...

K o s a: Lūk, izraēlietis, iekš viltības nevaids!... Nāciet iekšā, Bumbier!...

B u m b i e r s: Es, sacīt, gribēju ar pašu kungu, ar pašu kungu, sacīt...

L i l i j a: Papiņš ir ēdamistabā pie viesiem...

B u m b i e r s: Ak, tā, — pie viesiem, sacīt... Un jūs te abi divi... Bērniņi, sacīt, neņemiet man ļaunā — es, kā lielu svētku dienā, esmu maķenīt grēkojis... Bet kad es esmu tā sagraģojis, tad es ar visu, sacīt, gaišāk redzu, un tas ir tas labums...

L i l i j a: Ko tad jūs šodien esiet sevišķu saskatījuši, Bumbier?...

Bumbiers: Ai, ko es esmu saskatījis!... Es, sacīt, bērniņi, esmu atkal saskatījis to veco patiesību, ka taisnības pasaulē, sacīt, nevaids nemaz... Teiksim to pašu: es esmu vecs kroplis, bet, sacīt, man tak ar' ir sirds kaulos... Un es esmu uzbildēts uz tās bildes, lūk, tur... Un es gribētu redzēt, kā viņu ienesīs tur biedrībā un, sacīt, pakārs pie sienas... bet nelaiž!...

Lilija: Kas tad jūs nelaiž, Bumbier?...

Bumbiers: Kundzīte, sacīt, nelaiž un cienīgs kungs, — saka: man, vecam kroplim, sacīt, māja jā-sargā!...

Lilija: Es ar paņiņu parunāšu, Bumbier — gan jūs laidīs!...

Bumbiers: Nu, tad jau būtu, sacīt, dikti jauki, jaunkundzīt... Es jums gauži, gauži, sacīt, pateiktos!... Vai tad man, sacīt, nav sirds kaulos?... Tā būtu tā viena netaisnība, sacīt, kuŗu es redzēju... Bet es redzu arī citas, sacīt, netaisnības!... Nu, ko jūs, divi balodiši, sacīt, tagad iesāksiet?... Bij tāda maza silta ligzdiņa, sacīt, tur augšā, manā istabiņā... Jūs priecājaties un es, sacīt, skatījos un arī priecājos... Bet nu: tutū!... Nu, vai tā ir taisnība?... Es jums, sacīt, jaunkundzīt, teicu: nāk pavasars!... Pavasars atnāca, bet uznāca salna, sacīt... Ja tas no manis būtu atkarīgs, bērniņi, es, sacīt, teiktu: plaša ir Dieva pasaule un viņā visādiem putniem, sacīt, vietas diezgan... Laižaties mani balodiši, no būriša, sacīt, laukā un jūs — spudūkš! — projām... Bet ko es, sacīt, vecs nabags!...

Kosa: Jā, mīļo Bumbier, mēs nabagie, bet labie, neesam kungi šai zemē...

Bumbiers: Tā tad, sacīt, tikai ar ļaunu var kaut ko panākt?... Bet ja nu man, sacīt, bērniņi, uzreiz tā dūša paliek tāda ļauna: hehe!... Un gribas iekost, sacīt?... Neklausaties, neklausaties, bērniņi, — vecs nabags piedzēries...

XI. s k a t s

Lilija, Kosa, Bumbiers, Dalbiņš.

Dalbiņš nāk ārā pa durvīm: Uz vienu minūti, — atvainojiet mani, kungi!... (Ierauga istabā esošos.) Ach, ko tad jūs te? (Kosam.) Jūs laikam pēc sava honorara, gleznotāja kungs?... Un tu, Lilij?... Ej, Lilij, pasaki mammai, lai nes viesiem kafeju!...

Lilija: Labi, papu!... (Iziet pa labi.)

Kosa: Ak, nē, Dalbiņa kungs, nepūlaties, — to es dabūšu vēlāk... Es jau vēl rīt no Skangales neaizbraukšu...

Dalbiņš: Jā?... Tā... Nu, kā jūs vēlaties!...

Kosa: Es tikai atnācu uzmanīt, kad ģimetni nesīs projām... lai viņa netiek apskādēta...

Dalbiņš: Ak, tā, — tas ir labi!... Esiet tik laipni, ejiet tur iekšā, — tur kungi no Rīgas pašlaik ietura brokastis... Tur arī jums viens pazīstams... Avīžnieks Sprigūļa kungs... viņš jau pēc jums apprasījās... Ejiet vien iekšā!...

Kosa iet ārā pa dibena durvīm.

Dalbiņš strupi: Un kas jums, Bumbier?... Gribiet savus trīs rubļus?... Tie tak neizbēgs... Un šodien jums nekas nekā nemaksā... Jeb jūs vēl par tiem svētkiem?... Nē, tas neiet... to jūs par velti lūdziet... Nekavējiet mani!...

Bumbiers: Bet ja nu man, sacīt, kas svarīgs būtu runājams, Dalbiņa kungs...

Dalbiņš: Kas jums var būt svarīgs runājams?... Iedomājiet: man tak nav vaļas?...

Bumbiers: Bet ja nu, sacīt, man taīs svētkos nepieciešami būtu jābūt?...

Dalbiņš: Ko jūs muldiet!...

Bumbiers: Bet tas tak ir taisnīgi, mīļais kungs: ja mana bilde tiek tur, sacīt, kārtā pie sienas, tad es ar esmu klāt!...

Dalbiņš: Nu, redziet, — nu būs traki!... Nu viņš būs vēl iedomājies, ka viņš tur uzgleznots!... Saprotiet, tā bilde tik ir pēc jums taisīta!... Tas tak ir pavisam cits vīrs!... Viņam nav ar jums nekā līdzīga!...

Bumbiers cieši: Ir!... Ir!...

Dalbiņš atmet ar roku: Eita izgulēt reibumu!
(Grib iet.)

Bumbiers: Pagaidiet, kungs!... Vēl mums jārunā, sacīt!... Es esmu, sacīt, vecs nabags, bet taisnību es gribu... uz visas frontes!... Sakiet, ja nu es jums, ne cienīgam mācītājam, sacīt, — nevienam citam nav tik liela rekte būt tais svētkos, kā man!... Ja man, sacīt, vajadzētu sēdēt tur pirmā goda vietā un kad jūs teiksiet: „Augstu laimi mūsu pirmajam celmu lauzējam!“ — pacelties un, sacīt, klanīties...

Dalbiņš: Kas tas ir?... Ko jūs ar to domājiet?...

Bumbiers: To, kas ir, cienīts kungs!... Var iznākt tā, kā, sacīt, no šī brīža nav neviena Bumbiera, nekā, bet ir tikai Strazdiņš, ar miešu un dvēseli, sacīt?...

Dalbiņš: Ko jūs tur runājiet!... Tas nevar būt!... Nevar būt!...

Bumbiers: Lūdzu, kungs, neturiet par to šaubīšanos, sacīt!...

Dalbiņš apmulsis: Jā, kā tad tā... kā tad tā...

Bumbiers: Gluži pareizi: jā, kā tad tā var, svētkus, sacīt, bez jubilāra svinēt?...

Dalbiņš: Pierādījumus!... Pierādījumus?...

Bumbiers: Jā, ko tad, sacīt, vēl lai pierāda? Bij reiz viens vecais Dalbiņš un tam bija dēls, sacīt, Pēteris... Tāds smuks puisis... Un bija Strazdiņš, sacīt, un tam bija meita, Olga... Olīte... un viņa tīri labi patika Pēterim... Nu, nāca, gāja... bija jau tepat kāzas, bet vecais Dalbiņš... labs draugs tam Strazdiņam, sacīt, bija: tas Dalbiņš, sacīt, uzreiz: stop!... Tu, Pēter, sacīt, precēsi Dubulta meitu Mili: tai naudas kā spaļu!... Kas tur bija asaru, kas asaru!... Un Pēteris padevās, sacīt, noprecēja...

Dalbiņš dveš: Jā, jā... Bet kur jūs cēlaties... Strazdiņ... kur jūs cēlaties... tā uzreiz... kā no zemes?... Jūs tak bijāt tur... tur... tālu... Sibirijā!...

Bumbiers: Biju i Sibirijā, sacīt, i citās rijās!... Visādi esmu izdzīvojies!... Bet tad sagribējās māju... dzimtenes sagribējās, sacīt, te nomirt... Domāju, te būs labi, sacīt, silti... i saulīte, sacīt, gaišāka... bet nu, lūk, sacīt, ne paša kāzās brūtganam nav vietas... Un tad man palika dusma, es tak varu viņiem visiem atmaksāt... par to ļaunu... par to netaisnību, sacīt!... He, Pēterit, un ja nu es tā pēkšņi ierodos svētkos un nosēžos goda vietā: sacīt, te, lūk, es esmu!... Tad ir skandāls, tad ir blamāža!... Un tad nav ne pilsētas galvas amata, nekā, sacīt... Tu man nesaki, Pēterit, es visu zinu!...

Dalbiņš: Klusāk, klusāk!... Tur blakus ir cilvēki!...

Bumbiers: Un ja nu man, sacīt, nav bailes no tiem cilvēkiem?...

Dalbiņš ar pēkšņi atausušu iedomu: Bet ja nu jūs maldaties, — ja jūs paliekat tikai Bumbiers!... Kā tāds jūs esiet pierakstīts un papīram ir lielāka nozīme, nekā kaut kāda veča vārdiem!...

Bumbiers: Hehe!... Hehe!... Papīri, sacīt, ir dažādi... Visādi papīri ir... Sibirijā tādu mantu pērk dučiem!... Ir arī īsts papīrs, ar visām zīmēm: tas bijušam Skangales mazpilsonim, sacīt, Kārlim Strazdiņam, kartordzniekam... Un ir otrs — tas zemniekam Mārtiņam Bumbieram... Te ir abi divi: viens priekš rādīšanas un otrs priekš glabāšanas...

Dalbiņš: Tā tad jūs dzīvojat ar svešiem dokumentiem!... Sargaties!...

Bumbiers: He, sacīt, man nav bail, sacīt: lai ņem manus vecos kaulus!... Man nav bail: tā šīs dienas, sacīt, goda dēļ, — lai ņem visu...

Dalbiņš: Jā, ko tad jūs gribiet no manis?...

Bumbiers: Man, sacīt, ir dažādas prasības, kungs!...

(Ārā dzirdams sarunu troksnis)

Dalbiņš: Pagaidiet... pagaidiet... tagad ciešiet klusu!... Jūs visu dabūsit... Nesakiet tagad ne zilbes, ne-izjauciet šo brīdi!...

XII s k a t s

Bumbiers, Dalbiņš, Pulvers, Baucis, Šķirmunts, Kamelbergs, Sveiklīts, Dambis, Spriguls, žuka, Godiņš, Kosa, Lilija, Dalbiņa kundze.

B u m b i e r s nostājas cienīgā pozā.

(Pulvers, Baucis, Šķirmunts, Kamelbergs, Sveiklīts ienāk)

Šķirmunts: Ā, te jau arī ir mūsu gavilnieks!... Sveiks, šūpla svētkos! (Krata viņam roku.)

Sveiklīts nostāda viņus rindā, izvelk no kabatas zizli, māj; no Pulvera, Bauča, Sveikliša un Šķirmunta sastāvošs vīru kvartets dzied dziesmu „Dievs dod tautas darbiniekiem“. Kad dziesmā nodziedāta, saka:

Šķirmunts: Mīļo Dalbiņ!... Liktenim ir paticis, ka mūsu biedrības gaviļu diena sakrīt ar taviem šūpuļa svētkiem!... Tur, tai staltajā mājā mēs godināsim to gavilnieci, bet te mēs godinām tevi, mūsu centīgo darbinieku un tagadnes celmu lauzēju ar dziesmiņu. Bet es speciāli, kā Mednieku biedrības priekšstāvis, pasniedzu tev no mūsu biedrības puses mazu dāvanu, — šo ragu sudraba apkalumā!... (Paņem no galda ragu, pasniedz viņam.) Mūsu cienījamais Dalbiņš lai dzīvo sveiks!... Urrā!...

(Pa tam no ēdamistabas iznākuši visi tur sēdošie, bet durvis pa labi parādās Dalbiņa kundze un Lilija; visi piebalso pie urrā!...)

Dalbiņš apjucis no iepriekšējās sarunas ar Bumbieru un vispārīgi uztraukts: Mani mīlie svētku viesi un... un godinātāji!... Es jums ļoti pateicos par jūsu labo sirdi un laipnību... Es esmu aizgrābts... Bet kad izslāpis ceļnieks iedomājas lielā smilšu oazē Zacharu... kad Skangales tumsībā tiek iemesta stalta divstāvu mūra māja dzirkste-

les veidā, tad lai vēršam mūsu skatus atpakaļ uz tiem laikiem, kad darbojās mūsu pirmie celmu lauzēji... lūk, tas vīrs tur... (rāda uz ģīmetni.) Divdesmit pieci gadi atpakaļ viņš iemeta dzirksteli un tagad jau ir liesma... Mani spēki ir vāji, bet tas tur bija stiprs... tas bija vīrs... Ar vārdu sakot, mani kungi, es jums no sirds pateicos!...

(Bumbiers stāv visu laiku netāl no ģīmetnes, kluss un salicis, Spriguls izņēmis kabatas grāmatiņu un pieraksta Dalbiņa runu)

Sveiklīts: Nu, sveiks, sveiks, mīlais gavilniek!...

Dalbiņa kundze: Mīļie ciemiņi, lūdzu nāciet te drusku uz ātru roku iekost: drīz jau būs jādodas uz biedrību!...

(Pulvers, Baucis un Kamelbergs sasveicinās ar Dalbiņu un Dalbiņa kundzi; Lilija pa tam atkal aizgājusi pa labi; Bumbiers iespiedies kaktiņā)

Pulvers: Ak, tad tur viņš stāv uzbildēts, tas slavenais vīrs?...

Kamelbergs Dalbiņam: Vai tev nav tīrs špirkts; tīrs špirkts?...

Dalbiņš: Ir, ir... lūdzu!...

Baucis Dalbiņa kundzei: Kundze, es jau no tālienes sajūtu, ka jūs esiet cepuši laša pīrādziņus!...

Dalbiņa kundze: Lūdzu, lūdzu, mīļie ciemiņi, pie galda!... Un jūs arī, rīdzinieki, — jūs jau nepaguvāt padzert kafiju!...

Žuka Sveiklīti pie pogas paņēmis: Ļoti priecājos, ļoti priecājos iepazīties, Sveiklīša kungs, jūsu korespondences ir arvien kodolīgas!...

Spriguls Kosam: Renesansa māksla ar savu formu daiļumu pierāda, ka antiskā kultūra, no baroka stāvokļa skatoties, ir pseidoklasiska!...

(Visi ieiet ēdamistabā, izņemot Dalbiņu, Dalbiņa kundzi un Bumbieru)

XIII s k a t s

Dalbiņš, Dalbiņa kundze, Bumbiers

Dalbiņa kundze ierauga Bumbieru, dusmīga: Kas?... Ko?... Ko tad jūs te meklējiet?!...

Dalbiņš: Mīlā sieviņ, redzi, man ar Bumbieru ir maza darīšana!...

Dalbiņa kundze izbrīnījusies: Tev — ar Bumbieru? Ko tas nozīmē?...

Dalbiņš: Vēlāk, vēlāk, mīlā sieviņ... Es tev pateikšu... Esi tik laba, atstāj mūs uz brīdi vienus...

Dalbiņa kundze: Bet apžēlojies, — tev tak svarīgas darīšanas!...

Dalbiņš: Man, Mīle, te ar' ir svarīga darīšana!... Esi tik laipna, ej pie ciemiņiem!...

Dalbiņa kundze: Nudien, es nekā nesaprotu! (Ieiet ēdamistabā.)

XIV s k a t s

Dalbiņš, Bumbiers

Dalbiņš: Nu, sakiet īsi un ātri, ko jūs gribiet?... Bumbiers. Viņam skurbulis pārskrējis un viņš palicis mazliet nedrošāks: Es jums pateicos, kungs... par tiem vārdiem, sacīt... par tiem vārdiem man... tikai, sacīt, jūs bijāt mazliet uztraukušies un tad vietām, sacīt, sajuka...

Dalbiņš: Labi, labi, — ko jūs gribiet par mutes turēšanu?...

Bumbiers: Par mutes turēšanu, sacīt, es nekā negribu, bet es prasu savu tiesību... Es reiz gribu sacīt, atkal vecos laikus atpakaļ, — es sacīt, šo vienu dienu gribu būt par Strazdiņu un ne par Bumbieru, sacīt!...

Dalbiņš: Bet iedomājaties, ka tas neiet, — kā Strazdiņš jūs esiet noziedznieks un jūs paņems un ieliks cietumā dēļ dzīvošanas ar svešu pasi, bet kā Bumbiers jūs variet dzīvot ne no viena netraucēts...

Bumbiers: Kā tad tas, sacīt, — kāda tur taisnība? Strazdiņu cildina ar dziesmām un runām, sacīt, bet ja viņš parādītos, sacīt, — cietumā iekšā!... Bet Bumbiers, vecs kroplis, kuŗš nekā laba nav darījis, sacīt, un nekam nav derīgs, sacīt, staigā apkārt kā kungs un var ēst desas un dzert alu, sacīt, cik patīkas!... To es pavisam nevaru saprast!...

Dalbiņš jūt zemi zem kājām: Jā, redziet, tā tas ir pasaulē!... Tādēļ palieciēt vien mierīgi par veco Bumbieri un dzīvojiet zaļu dienu!... Dzīvojiet Skangalē, manā mājā, es jums došu dvorņika vietu...

Bumbiers: Strazdiņam, sacīt, dvorņika vietu? Ader Bumbieram, sacīt?...

Dalbiņš: Bumbieram, Bumbieram!... Strazdiņš ir miris!... Neviens nedabūs zināt, kas jūs tāds!... Un kad jūs mirstiet, jūs apglabās dzimtenes kapos un uzliks vēl godīgu krustu!...

Bumbiers: Godīgu krustu, sacīt!... Tur, tur lejā, pie upes, guļ man viens dēls... tur, tur es ar' gribētu gulēt...

Dalbiņš: Labi, labi!... (Izvelk pulksteni, skatās.)

Bumbiers: Tu, Pēter... jūs, cienīts kungs, sacīt, nedomājiet, ka es esmu bēglis... Nē, nē!... Vai nu par taisnību vai netaisnību, desmit gadus, sacīt, Sibīrijas kalnos nostrādāju... Godam tiku atlaists, sacīt...

(Uz ielas attālāk atskan mūzika, kuŗa arvien tuvojas)

XV skats

Dalbiņš, Bumbiers, Dalbiņa kundze, Anna, Kosa

Dalbiņa kundze iesteidzas: Klausies... Pēter... gājiens jau nāk pēc karoga... Ciemiņi sāk celties!...

Dalbiņš: Jā, jā, es tūlīt!...

Dalbiņa kundze ieiet atpakaļ.

Dalbiņš: Jūs palieciēt smuki mierīgi mājā, Bumbier... te būs ko ēst un ko dzert... tās runas tur tikai sāpinās Bumbieram Strazdiņa sirdi...

Bumbiers: Mājā, sacīt, mājā...

Dalbiņa kundze pavisam uztraukta: Pēter, gājiens ir klāt!... Pēter, steidzies!...

Dalbiņš: Es — tūlīt... Lai ciemiņi iet tur... tur... pa otrām durvīm... (Piesit ar kāju.) Saproti, tā vajag'...

Anna: Kur te ir tā bilde?...

Dalbiņa kundze sauc ēdamistabā: Mālder kungs, nāciet, palīdziet iznest to bildi.

Kosa iesteidzas, viņi abi ar Annu pa labi iznes bildi: Nespiežaties klāt ar elkoni!...

Anna: Tā jau man veca blūze!...

(Otrā istabā kņada, kuŗa pamazām attālinās, — ciemiņi iziet koridorā)

Dalbiņš iesteidzas ēdamistabā, pēc tam izsteidzas no turienes, iznes šķīvjus ar ēdieniem, pudeles: Nes te, Mīle, nes te!...

Dalbiņa kundze iznes pāris pudeles: Jā, ko tu dari, — es nesaprotu!... (Ieiet ēdamistabā.)

Dalbiņš: Gan tu sapratīsi!...

Dalbiņa kundze: Ej, ej!... Tas karogs jānes ārā!...

Dalbiņš: Es tūlīt!...

(Pieskrej pie durvīm uz labo pusi, aizslēdz tās, iebāž atslēgu kabatā; tad izsteidzas ēdamistabā, aizver durvis un pieslēdz no āra puses)

Bumbiers: Cienīts kungs, sacīt... kas tad tas?... Vai tad tā, sacīt?... (Pieiet pie durvīm pa labi, rausta tās.) Hehe!... (Pieiet pie dibena durvīm, rausta tās.) Ieslēguši, sacīt!... Kā cietumnieku, sacīt!... Sibīrijā, sacīt!... Jubilāru, sacīt!... Ēd, dzer un līgsvojies, sacīt, bet nemaisies pa kājām... Kur tad tas ir redzēts, ka jubilārs, sacīt, tuktūzī... (Ielej sev glāzīti liķiera, izdzer.) Labs vīns ir, bet ar to vien, sacīt, nepietiek!... (Klausās.) Un visi aizskrējuši!... (Mūzika uz ielas spēlē tušu, pēc tam atskan „urrā“.) Urjavo!... Nez' vai tas man, sacīt, vai kādam citam?... Hehe!... Strazdiņam, vai Bumbieram!... Ak-

meņa krustu, viņš saka, uzlikšu... Nu, liec, sacīt, krustu!...
Un virsū: Mārtiņš Bumbiers, dzimis Kārlis Strazdiņš!...
Joki, sacīt, — hehe!... (Pieiet pie loga.) Nu viņi iet pro-
jām!... (Apskata logu.) Te, sacīt, nemaz nav tik augstu!...
Kad tā labi saņemas un krēslā, — pa trubu zemē!... (Ielej
liķieri.) Bet priekš tam vajag dūšas!... (Paceļ glāzīti.)
Nu, saki viens cilvēks: kas man nekaiš, sacīt, ar sevi pašu
izrunāties?... Ir tak, sacīt, patīkami patriekties ar prātī-
gāku cilvēku... (Dzer.)

P r i e k š k a r s

Ceturtais cēliens

Neliela istabiņa zem Labdarības biedrības skatuves: vienas durvis — tālāk, citās skatuves apakštelpās, otras — orķestra telpā; kad pēdējās durvis paver, tad dzird ieplūstam no zāles, kur patlaban notiek goda mielasts, valodu, runu un dziesmu skaņas. Istabiņā galds ar dažādiem krēsliem, vienā kaktā sakrāutas kaut kādas kastes, pie sienām karājas pāris kostīmu; pie griestiem petrolejas lampa. Uz galda pudeles un šķīvji ar ēdienu.

I skats

Spole, Bituks, Rīderiene

Spole pielej glāzi: Kungi pa augšu un kalpi pa apakšu! Kungi dzer vīnu un šampānieti, bet kalpi alu un šnabi!... Bet kuŗiem iet labāk pie sirds, Bituk?... Vai tiem tur?... Hehe!... Svilpo!... Un tad tā mēļu tīrīšana, — briesmīgi!... Runā, runā bez sava gala!... Viens otru ceļ debesīs un uzdzer tik viens otram!... Un visi laimīgi!... Haha!... Bituk, nu es tev ar' turēšu runu.. Rīderien, es nemšu Bituku aprunāt, ko?...

Rīderiene: Visi viņi tik lieli goda vīri, bet tak viens man steigā iesmērējis palšu piecrubļa gabalu!... Ļurba tāds!... Man, nabaga sievai, par maniem pūliņiem pieci rubļi strāpes, ko, ko?... Ielej uz tām bēdām!...

Bituks: Tas tik bija tejaters tai svētku aktā, es jums saku!... Dalbiņam mēle pavisam samežģijusies...

Ko viņš tur plurkšķēja par to smilšu tuksnesi!... Nekā nevar saprast!... Bet šit plaukstās tā kā negudri... (Cieši.) Žuļiki!...

Spole: Es nu gan ar pieci rubļi nebūšu mierā!... Divdesmit piecu gadu jubileja un tad tikai pieci rubļi, ko?... Cik tur trūka, ka es būtu beigts?... Kad nāca tas dekorāciju gabals no augšas, — tā, tā gar galvu noslīdēja!... Un tas par pieci rubļi!... (Šit ar roku uz galda.) Dritvai kociņ!... tur es protestēju!... Cik stundas tu vakar strādāji?...

Bituks: Piecpadsmit!...

Spole: Piecpadsmit stundu darba dienā!... Dritvai kociņ!... Ielej!...

Rīderiene: Mīļie puīši, es tai māmuļai drīz atmetīšu ar roku!... Trīs simti rentes par gadu un tad knapi reiz par mēnesi izrikojumi!... Un dažreiz tik pāris desmit cilvēku!... Ko tāda garderobe var ienest?... Desmit kapeikas ar neļauj ņemt!... Ko tu vari salasīt par piecām kapeikām?...

Spole: Klaus', Rīderien, kad mēs saliktu savus sānus un savus kapitālus kopā, tad mēs varētu uzņemt vienu garderobes šepti kādā Rīgas biedrībā!...

Rīderiene: Nē, dankā!... Man pietika ar trim vīriem!... Ceturtā es vairs negribu!... Ielej!...

Bituks: Jupis viņu sazin, kur mans draugelis iekritik, ka nerādās?...

Spole: Kas tas par draugeli?...

Bituks: Vecais Bumbiers!...

Spole: Nepazīstu!...

Rīderiene: Tas sētas puisis pie Dalbiņiem!...

Bituks: Tīkams večuks! Kad tas sāk stāstīt!... Kur tik viņš nav bijis!... Pus Krievzemes izceļojis!... Nosolījās atnākt, lai tur vai kas!... Mīl iemest!... Lai nu kurais, teic, bet es tais svētkos nedrīkstu iztrūkt!...

Spole: Ja var maksāt līdz, lai nāk!... Kungu labums drīz būs uz beigu!... Tad jāķežas pie pašu maka!..

Rīderiene: Diez' kā tāds šampāniets var smēķēt?...

Spole: Fui!... Samazgas!... Kad es dienēju Lundmaņa nīderlagā, tad mēs to mantu dzērām spainiem! Tikai galvu plēš pušu otrā dienā! — vairāk nekas!... Par krievu balto jau nekas nav labāks!...

Rīderiene: Nez' kad varētu nocelt šiem vienu pu-
deli pasmekēt!...

Spole: Es jau nu neiešu štruntes dēļ pirkstus
smērēt!...

Rīderiene: Te nu bija brūtņgans!...

Spole: Nu, ja tu nāksi pie manis, tad es tev kāzās
nolikšu veselu pusduci priekšā: sak', dzer!...

Rīderiene dusmīgi: Nu tik ir riktīgi!... Tu man
iesi par niekiem mantu tērēt!...

Spole: Hahaha!... Tā tik būtu sieva!... Vēl tā ne-
maz nav viņas manta, bet viņa jau blauj!...

(No zāles atskan kādas dziesmas skaņas)

Bituks: Kas tur ir?... Rausim ar' mēs vaļā!...

Spole: Špāse!... Vai tad šie vien var dziedāt?...
Vai tad kalpa cilvēks nevar svinēt jubileju?...

Bituks: Nē, ja tā dziedāšana pieder pie jubilejas,
tad es nepiedalīšos!... Es tak neiešu tranu biedrību ar
dziesmām godināt!...

Spole: Dritvai kociņ!... Tad dziedāsim paši priekš
sevis!... Bet kaut ko lustīgu!... Vienu dziesmu Rīde-
rienei par godu!... „Sarkanbalta roze auga“, ko?... Lai
iet!... Es uzņemšu meldiņu!... (Dzied „Sarkanbalta roze
auga“...)

(Ienāk Zāmelis)

II skats

Spole, Bituks, Rīderiene, Zāmelis

Zāmelis ar kornet à piston padusē: Nu, tas man
patīk!... Te jau iet jaukāki kā augšā!... Labvakar, darba
laudis!... Vai es ar' drīkstu piesēst?...

Spole: Sēdi vien, Zāmel!...

Zāmelis: Esmu nopūties tīri liks tautai par godu!... Iedomājaties: no agra rīta!... Cik to tušu vien nav spēlēts!... Pašlaik pūtām priekš „Migas Lavīzes“... Un viens tāds bārzdains vīrs, — kā tas klanījās!... Un uzsūtīja mums pusrubli priekš alus!... Štrunt!... Kas tas ir pusrublis priekš astoņpadsmit vīriem?...

Spole: Nu, izskalo rīkli!...

Zāmelis dzer: Smeķē ar' te labāki, nekā augšā!... Ja jūs, mīļši, te vēl ilgi domājiēt lustēt, tad es šad un tad ieskriešu!... Ziniet, to amizieri ar to Strazdiņa bildi!... Dalbiņš lika piekārt pašā malā! Laikam izrēķinājis, ka tad viņa bildei iznāks karāties pretim pašām ieejas durvīm?...

Spole: Vai tad šo ar' kārs?...

Zāmelis: Jā, ko tu domā: vai tad citādi viņš būtu to bilžu galeriju nodibinājis?...

Bituks: Padodiet man to ragu, Zāmel!... (Paņem ragu, pūš viņā.) Va' vellos, kā tas skan!...

(Tai brīdī iedrāžas Pulvers ar kārtībnieka zīmi pie krūtīm)

III skats

Spole, Bituks, Rīderiene, Zāmelis, Pulvers

Pulvers: Klausaties, Zāmel, — tas tak ir par traku!... Augšā jāpūš tuša, bet jūs te sēdiēt un dzeriēt!...

Zāmelis: Nē, mīļais kungs, tas neiet: ja ik piecas minūtes jāpūš pa tušai, tad mūzikantu plaušas to nevar izturēt!...

Pulvers: Jā, bet apžēlojaties: tur nekā nevar darīt!... Kad kāds beidzis runāt, tad jāpūš tuša!...

Zāmelis: Nu, lai tak viņi runā gaŗāki!...

Pulvers: Mēs tak nevaram viņiem pavēlēt, kā lai viņi runā!... Caur jūsu nolaidību „Dzimtā Vēža“ priekšstāvja runa palika bez tušas!... To viņš mums nepiedos!...

Zāmelis: Un galu galā tas nemaz nesaietas ar manu pārliecību, pūst tušu tiem melnajiem kraukļiem!

Pulvers bezspēcīgi izpleš rokas: Nu ir traki!...
Mīļo Zāmel, — nu, lūdzu, nāciet tak augšā!...

Zāmelis: Nu, ja jūs lūdziet, tad tā ir cita lieta!...
(Paņem savu ragu un iet.) Es vēl ienākšu!...

IV skats

Spole, Bituks, Rīderiene, Bumbiers

Spole: Dritvai kociņ!... Re, kā kungiem kalpi jā-lūdzas!...

Bituks: Vajadzētu tiem mūzikantiem iztaisīt vienu streiķi, tad būtu riktīgi!...

Rīderiene: Man tāds tejaters, kā šodien, nepatīk!... Tur nav nekādas švunkas iekšā!...

Spole: Kas tas nu par tejateri!... Tie jau neviens nemāk godīgi runāt... Es, mīļā, esmu „Rotā“ līdz spēlējis...

(Bumbiers ienāk; viņš nosmērējies balts, pa sienu līdzams, pārplēsis vienu piedurkni, iereibis)

Bumbiers: Labvakar, sacīt, cienīti svētku viesi!...

Bituks: Ohoho!... Bumbiers!... Tas ir jauki!... Tas ir jauki!... Nu būs dzīvība mājā!... Mēs te sēžam kā mēmi un tik tempjam!... Vot, Bumbiers, tas var stāstīt!...

Spole: Sēdiet, onkulīt, kauč te!... Uz tām kastēm!...

Bumbiers: Tas sacīt, Bituciņ, tavs darba biedrs?...

Spole: Jā, par Spoli sauc!... Un tā, lūk, ir mūsu garderobes prezidente, Rīderiene!... Jau ar trim vīriem laimīgi tikusi galā!...

Bumbiers: Hehe, sacīt, enerģiska sieviete!... (Uzrāpjas uz kastēm...) Te jau sēž, sacīt, kā debesīs!...

Bituks: Es jau domāju, Bumbier, ka jūs vairs nemaz nebūsiet!... Kur tad jūs bijāt iekrituši?...

Bumbiers: Tas ir, sacīt, garš stāsts, bērni!... Nevaru nu gluži sacīt, ka slikti, sacīt, būtu gājis, bet bija

garš laiks... Ēdu, dzēru, sacīt, līgsmojos, tikai viens pats!... Areče vēl kas pāri palicis no tās godības, sacīt!... (Izvelk no kabatas vienu konjaka un vienu araka pudeli un sniedz Spolem.) Reče!...

S pole: Dritvai kociņ!... Tas jau konjaks! Ar trim zvaigznēm!... „Fin šampaņ!“...

Rīdieriene: Šampānietis?!...

S pole: Nē, šampānietis gluži nav, bet uz to modi!... Kur tad jūs, Bumbier, to mantu ķērāt?... Un otrā pudelē araks!... Nu būs balle!...

Bumbiers: Man, sacīt, visa kā bija diezgan!... Tikai — biju ieskundēts, sacīt!...

Bituks: Eita nu, — policijā?...

Bumbiers: Hehe!... Pavisam, sacīt, godīgā vietā!... Cienīgā priekšnieka kunga gascimerī!... Iznāca, tā sacīt, jocīgi!... Sak', lai vecs piedzēries vīriņš neraisās, sacīt, pa kājām, — ņēma un ieskundēja!... Cietos, cietos, sacīt, bet kad nevarēju nociesties, tad pa lodziņu, sacīt, laukā — pa trūbu zemē!... Nebija jau augstu: no otrā stāva!... To skolu es esmu cauri gājis!... Tikai nosmērējos, sacīt, gan kā sivēns!... Un tad zagšus, sacīt, slepenītēm, pa tumsiņu, pa celiņu — šurp!... Te man katra vietīņa, sacīt, pazīstama, šai mājā!... Kā tiku uz skatuves, tā, sacīt, tūlīt sadzirdēju draudziņa balsi!... Bet nu dodiet man kausiņu alus!...

Bituks: Par ko tad jūs tā ieskundēja, Bumbier, — es nemaz nesaprotu?...

Bumbiers: Par acīm, sacīt, draudziņ, — par acīm!... Es, sacīt, atdevu savas acis, bet mani ņēma un ieskundēja!... Tā tā pateicība, sacīt, bērni!...

Bituks: Par acīm — kas tas ir: par acīm?...

Bumbiers: Tā ir tāda pasaka, draudziņ, — sacīt, pasaka, kuŗu neviens nesaprot, kā tik es pats!... Un tāpēc, sacīt, nav ar' vērts viņu stāstīt!...

Bituks: Pastāstiet, Bumbier, labāk kaut ko par savu reizošanu!... To mēs paklausīsimies!...

Bumbiers: Vai, bērni, kas, sacīt, reizots, kas izreizots!... Kas ļaužu satikts!... Un visi sakas pēc patiesības, pēc taisnības, sacīt, meklējot!... Un neviens nevar atrast!... Nei turks, nei tatārs, nei bažibuzuks!... Cits atstāj savu dzimtu vietu un iet uz svešu malu, sacīt, un domā: nu, tur būs!... Bet nekā!... Cits nāk no svešas malas, sacīt, uz dzimto zemi, domā: nu tur būs!... Bet, sacīt, pavisam itnekā!... Bērni, dodiet man to slapjumu, sacīt!... Es gribu šodien taisīt lielu, sacīt, skalošanu!... Tik daudz, sacīt, ir jānoskalo!... Un, bērni, es jums teikšu: man vēl, sacīt, kaut kas ir priekšā!... Liela, liela lieta!...

Spole: Nu, nu?... Kas tad tā par lietu?...

Bumbiers: Es, sacīt, gribu dabūt savas rektes!...

Rīderiene īgni: Nu, ko jūs runājat, kā ar mīklām!... Kad stāstiet, tad stāstiet skaidri; nekā nevar saprast!...

Bituks: Nē, ziniet, citām reizēm viņš stāsta pavisam smuki, — kā no grāmatas!...

Spole: Kas tad jums tās rektes atņēmis, Bumbier?...

Bumbiers: Kungi, sacīt, lieli kungi!... Sev paņēmuši, sacīt, brūķē!...

Spole: Un te, biedrības namā, jums tās rektes?...

Bumbiers: Akurāt te. Es, sacīt, gribu runāt biezu vārdu. Nē, tā tas neiet, ka goda vīru spundē aiz atslēgas!... Bērni, sacīt, bērni, — kad jūs zinātu, kas man nākas!... Kas man nākas!... (Slauka asaras.) Bet — bet — ko es dabonur: akmeni, sacīt, maizes vietā!...

Bituks: Viņš ir iedzēries... Tur šovakar nekas liels neiznāks...

Bumbiers: Iznāks, sacīt, iznāks!... Tas viss, sacīt, ir apdomāts!...

Spole: Dritvai kociņ!... Smalks konjaks!...

Bumbiers: Dzeriet, bērniņi, un dodiet man ar', man vajag dūšas, bērniņi! (Visi dzer.)

V s k a t s

Spole, Bituks, Bumbiers, Rīderiene, Zāmelis

Zāmelis iesteidzas: Nu es atkal pie jums!... Živai, ielejiet!... Pašlaik Dalbiņš turēja runu un nu atkal dzied pirmajam priekšniekam, tam, kam tā bilde...

(Atskan skaļi „Ozoli vēl Baltijā„)

Bumbiers kārīgi klausās: Ozoli vēl Baltijā zaļo kalnos, ielejās... tāpat vīri atrodas, ozoliem kas līdzinās... Stipri stāv pret vētru bārgu, tēviju tur mīļu, dārgu...“

(Kad dziesma nodziedāta, atskan „urrā“ saucieni un aplausi)

Bumbiers nolēc no kastēm: Nu man vajag iet, sacīt... Nu man jāiet... Tur vairs nekā nevar darīt!... (Iet uz izeju.)

Bituks: Kur tad jūs, Bumbier?...

Bumbiers: Tur, tur... zālē... tur man jābūt... blakām visiem... pie lielā galda, sacīt... laid, draudziņ, laid!...

Bituks: Apžēlojaties, jūs tak esiet sadzērušies... jūs aizvedīs uz policiju... Nē, nekurp netiksiet!...

Zāmelis Rīderienei: Kas tāds?...

Rīderiene: Dalbiņa dvorņiks... Nez', vai traks vai sadzēries...

Bumbiers: Nu, lūk, nu, lūk, — pat draudziņš, sacīt, nelaiž... pat draudziņš, sacīt... Bet saproti tu, kad man iekšā sakrājies... kad tam vajag nākt uz āru! Es gribu runāt!...

Spole: Nu, paklaus'... nu, tad runājiet tepat!... Vai tad mēs nemākam klausīties?... Haha!...

Bumbiers: Tepat... hehe!... Priekš jums?... Tik vien man palicis, sacīt...

Spole: He, vecais... paklaus'... ko tad tu — domājies sevi labāku par mums?... Tu te gribi sabimpēties, ko?... Tā tu vis nedari!... Ko domājies, lielkungs kāds!...

Rīderiene. Haha!... Dvorņika lielskungs!...

Bumbiers: Draudziņ, nu dzirdi, kā viņi, sacīt, mani... kā viņi, sacīt, mani apvaino!...

Bituks: Nu, ko tu āksties!... Ko tu dzer, kad nevari nest!...

Spole: Celsim viņu uz galda!... Viņš grib runāt!...
Lai runā!...

(Spole ar Rīderieni paķer Bumbieru un uzceļ uz galda)

Bumbiers iesākot bezspēcīgi skatās visapkārt, bet tad viņā pamostas lepnums; viņš itkā grib parādīt savu pārākumu; skarbi: **Alu!...**

Spole no negaidošā pavēlošā toņa pārsteigts, paķer glāzi un pasniedz viņam.

Bumbiers ātri izdzer glāzi; tad sāk runāt; viņa runa ir kā maisījums no liela patosa un īstas sirsnības; senās dienas pamostas viņā, viņš aizraujas un aizmirst, kur atrodas: **Cienījamie biedri!...** Es, sacīt, dzirdēju, daudz jauku vārdu, kuŗi bija domāti man!... Es viņus pieņemu, sacīt, ne kā uzslavu sev, bet kā jūsmīgu piekrišanu un atzišanu tai gaismai, kas arvien krāšņāki, sacīt, sāk izplatīties pār mūsu dzimteni!... Neslavēsīm un necildināsīm, sacīt, viens otru, bet slavēsīm un cildināsīm darbu!... **Plašs ir, sacīt, tas līdums mūsu priekšā, un nakts ir pār viņu...** Daudz tumsības ir arī, sacīt, vēl mūsos pašos, gaismas nesējos!... **Tīrīsim sevi no tumsības, tapsim paši, sacīt, gaiši, tad vairāk gaismas būs arī, sacīt, ap mums!...** **Viss pasaulē, sacīt, iet uz priekšu, un ne uz brīdi mums nebūs apstāties, jo tas, sacīt, nozīmē, ka mēs ejam atpakaļ. Pa jauniem, sacīt, ceļiem, uz jaunu gaismu!...** **Slava darbam, sacīt, un darba uzvarai!...**

Visi: **Urrā!...** **Urrā, Bumbier!...** **Malacis, Bumbier!...** **Malacis, Bumbier!...** **Viņš runā labāk, kā tie tur augšā!...**

Zāmelis paķer savu ragu un pūš „Dievs, dod tautas darbiniekiem“.

Visi dzied līdz.

(Pēkšņi durvis atsprāgst vaļā un ieskrien Dalbiņš)

VI s k a t s

Spole, Bituks, Rīderiene, Bumbiers, Zāmelis, Dalbiņš.

Dalbiņš, dusmīgi: Kas te notiek?... Kas te par skandālu?... Unsvati, trakie!... Kā jums nav kauna traucēt svētkus!... Marš, ārā no šejienes!... Zāmel, kas jums te meklējams?...

Zāmelis: Man te pašam savi svētki, priekšnieka kungs!...

Dalbiņš: Jums nav kauna!... Orķestris nespēlē, kad vajag, bet jūs maisāties pa leju!...

Zāmelis. Es jau eju, eju!...

Dalbiņš. Marš, ārā no šīs istabas!... Spole, Bituk!... Rīderien, kas jums te meklējams?... Kas te par mīlestības kambari?...

Rīderiene: Lūdzu, jūs, neapvainojiet godīgu personu!...

Spole: Lūk, kā kungi rīkojas!

Dalbiņš: Ārā, uz māju!...

Spole: Lūdzu, nebļaujiet: tas ir mūsu alus!...

Bituks: Tas ir materjāls priekš avīzēm!...

(Spole, Bituks, Rīderiene iziet)

Bumbiers stāv uz galda, iesākot apjucis, bet tad paliek drošāks.

VII s k a t s

Bumbiers, Dalbiņš.

Dalbiņš: Un jūs... Kā jūs te tikāt?...

Bumbiers: Izbēgu no cietuma, cienīts kungs!... Esmu brīvs cilvēks, cienīts kungs!...

Dalbiņš: Arestants jūs esiet, ne brīvs cilvēks!...

Bumbiers: Lēnām pa tiltu, sacīt, cienīts kungs!... (Apsēžas uz galda malas, saliek kājas krustiem.) Mūsu runāšana tur mājā tika pārtraukta, sacīt, cienīts kungs!... Tagad mēs runāsim tālāk, cienīts kungs!...

Dalbiņš: Es jūs likšu aizvest uz policiju!...

Bumbiers: Neliksiet vis, sacīt, cienīts kungs!... Jums, cienīts kungs, par visu vairāk bail no skandāla!... Un skandāls būs, sacīt, no taisnības!... Taisnību jūs nevariet ieredzēt, jūs, kraukļu dzimums!... Es nācu jums taisnību pasacīt, bet mani nelaida... Labi, sacīt, labi!... Mēs divi tomēr runāsim, sacīt!...

Dalbiņš: Kā slogs tu, trakais veci, man sēdi uz pleciem!... Ko tu gribi, es tev prasu!... Ko tu galu galā gribi?...

Bumbiers: Nu, tad es to pateikšu, cienīts kungs!... (Lēnāk, tā viltīgi.) Es tur savā sprostā sēdēju un domāju: sak, vecs muļķis, sacīt, — ka lāvies ievilināties lamatās!... Sirds atkusa, kad kungi piesolīja vietu savos kapos, sacīt, ar akmeņa krustu!... Un padevies, tārps tāds, sacīt, padevies!... Un tad es nospriedu: par lētu tu, Strazdiņ, esi padevies, sacīt!... Nevajag tev tā krusta!... Taviem kauliem vienalga, sacīt, kur tie guļ!... Tev nevajag krusta, sacīt, tev vajag taisnības!... Un tad... hehe... cienītš kungs, es izlīdu pa lodziņu un attipināju... hehe... šurp!...

Dalbiņš: Ātrāk, ātrāk!... Ko tu gribi?... Manu postu, manu galu, manu kaunu?... Nu, tad ej, ej, tur zālē, pasaki: jūs visi esiet muļķi, jūs esiet godinājuši katordznieku!... Un tad rādi uz mani un saki: tas ir tas vīrs, kurš jūs aiz deguna vazājis!... Tad es būšu izblamēts, tad es būšu iznīcināts!... Tad tu uzvarēsi!... Tad tu panāksi, ko gribēji!...

Bumbiers: Pastoj, sacīt, radiņ!... Es esmu vecs vīriņš, sacīt... Tu man, sacīt, nekā daudz ļauna neesi darījis... Tikpat kā tie citi, nekā daudz ļauna neesi darījis... Tikpat kā tie citi, sacīt, tikpat kā tie citi... Un tad nu man, cienīts kungs, nevar būt, sacīt, nekāda sevišķa vēlēšanās vienu tādu pašu citiem tādiem pašiem par apsmieklu nostādīt!... Tā Sibīrija ir laba skola, mans dēls, sacīt!... Tur es esmu daudz ko mācījis!... Es zinu, zinu, ka mani vecie spēki ir, sacīt, par vājiem, ka ne man to netaisnību pasaulē iznīdēt!... Un tad es esmu nospriedis, sacīt: es

to akmeņa krustu tomēr pirkšu!... Jūs, cienīts kungs, esiet labs cietumnieks...

Dalbiņš: Īsāki, īsāki...

Bumbiers nikni: Pagaidi, tagad es runāju!... Tava māja, cienīts kungs, sacīt, ir smuks cietums, — to es novēroju!... Tev un tavai cienīgai gaspažai, sacīt, ir likumi kā Sibīrijā!... Un tad nu es vēlos — klausies — lai tu, sacīt, atlaid brīvē vienu cietumnieku!... Tev ir meita, sacīt, Pēter, — tev ir jauna, smuka meita, Pēter, tā neder Sibīrijā!... Laid to vaļā Dieva pasaulē!...

Dalbiņš: Kas tā par prasību?... Ko tu ar to gribi?...

Bumbiers: Es tavu meitu sacīt, esmu iemīlējis... viņa ir labs bērns... tu neej pret viņas sirdi, to tu nedari, un neļauj to arī, sacīt, tavai cienīgai gaspažai darīt!... Un tad nu es prasu no tevis, sacīt: tu ļausi viņai ņemt to, ko viņa vēlas.

Dalbiņš: Kas tā par sazvērestību!... Mana meita grib tikt pie vīra ar arestanta palīdzību....

Bumbiers: To tu sacīt, nesaki!... Neviena zilbe, sacīt, no viņas nav šai lietā nākusi!... To es pats... pats... Pats arestants to ir izdomājis...

Dalbiņš: Mans Dievs — kas te šodien notiek ap mani!... Tas jau nav kā dzīvē, tas ir kā stāstā!... Es neticu, — es laikam sapņoju, sapņoju!... (Smagi nosēžas uz krēsla.)

Bumbiers pieiet viņam klāt: Dalbiņ, atceries manu Olgu... Tās asaras... tās asaras atceries, sacīt!... Vai tu toreiz nebrēci par netaisnību, sacīt?...

Dalbiņš saķer galvu rokās.

Bumbiers: Es neesmu ļauns cilvēks, Dalbiņ, es nekad neesmu ļauns cilvēks, sacīt, bijis!... Es pieņemu to akmeņa krustu... man apakš viņa, sacīt, būs viegla dusēšana!... Un vēl es saku: es pieņemu cietumu, sacīt, arīdzan... Es atdošu savu veco dzīvi, kad ar to varu izpirkt brīvību divām jaunām... Dalbiņ, sacīt: tu kādreiz biji man kā dēls, sacīt... tu zini, ne es biju vainīgs, ka tava dzīve izputēja... Dalbiņ, sniedz man roku... Tu vari

to darīt: šī roka ir tīra!... Es esmu arestants, bet nekad neesmu bijis vainīgs!... To es tev varu zvērēt, Dalbiņ!... Dod man to akmeņa krustu!...

Dalbiņš: Strazdiņ...

Bumbiers: Tu mani sauc īstā vārdā!... Dod roku!...

Dalbiņš: Tu zini manu sievu...

Bumbiers: Esi kaut reizi dzīvē, sacīt, vīrs, Dalbiņ!... Tu pirmīt teici, sacīt, ka viss esot kā stāstā!... Ja nu tagad pavērtos durvis, sacīt, un ienāktu tava meita, tad es, sacīt, ar teiktu: ir gan riktīgi kā stāstā!...

VIII s k a t s

Dalbiņš, Bumbiers, Dalbiņa kundze.

Bumbiers pasmaida: Ā, sacīt, cienītā kundze, nu man viss gluži, sacīt, kā stāstā, bet varbūt tomēr būs labi...

Dalbiņa kundze steigšus ienāk: Ā, tu te esi!... Kas tas ir?... Kur tu paliec?... Kā tā var aiziet no mīlasta? Un ko tas... tas cilvēks te meklē?...

Dalbiņš: Viņš ir atnācis pēc krusta, Mīle!...

Dalbiņa kundze: Ko tu muldi!... Kas tev šodien noticis?... Man liekas, ka ar tevi nav riktīgi!...

Bumbiers: Pavisam riktīgi, sacīt, cienītā kundze, pašlaik ir pavisam riktīgi!...

Dalbiņa kundze: Vai varbūt aiz visa tā slēpjas kāda mīkla...

Bumbiers: Gluži pareizi, sacīt, cienītā kundze, kāda mīkla!... Un jūsu cienīts kungs, sacīt, to tūlīt atrisinās!...

Dalbiņš ar pūlēm: Mīle... dzīvē nāk priekšā raibas lietas... Vienu tādu raibumu es esmu šodien pieredzējis un esmu no viņa apstulbis... Un pagaidām es tev vairāk nekā nevaru pateikt, kā tikai to: mūsu bērna, mūsu meitas gribai mēs nepretosimies!...

Dalbiņa kundze: Ko tad tas nozīmē?!...

Dalbiņš cieši: Tas nozīmē, ka viņa sekos savai sirdij!... Tas, tur... (rāda uz Bumbieru) un es, — mēs tā gribam!...

Bumbiers: Ar to stāstam, sacīt, ir beigās!... (Pēkšņi, pavisam laipni un pazemīgi.) Lūgtu piedošanu, cienīts kungs un cienītā kundze, sacīt... Lielajai istabai, sacīt, kad es izgāju, palika logs vaļā... tas, sacīt, ir jāaiztaisa, sacīt... kas zin, nakti uznāk lietus... (Iet ārā).

P r i e k š k a r s.